ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Передова лінія

Мар'їнка болить мені й досі

▶ СТОР. 8

Нова реальність

«Изба–читальня» як культурна лінія оборони

▶ СТОР. 11

Історія

З братами не воюють

▶ СТОР. 12

№ 135 (6389) СЕРЕДА, 20 ЛИПНЯ 2016 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Для нас дуже важлива дипломатична підтримка Ізраїлю

Голова Верховної Ради Андрій Парубій зустрівся із Надзвичайним і Повноважним Послом Держави Ізраїль в Україні Еліавом Бєлоцерковскі. Під час зустрічі було обговорено активізацію двосторонньої співпраці на рівні парламентів обох країн та деталі запланованих візитів Президента Ізраїлю і Голови Кнесету до України.

А. Парубій відзначив високий рівень взаєморозуміння і довіри між Україною та Ізраїлем, активну співпрацю на рівні парламентських груп дружби. Він наголосив, що для України «буде дуже важливою дипломатична підтримка Ізраїлю, як і більшості країн світу, в умовах російської агресії».

▶ СТОР. 2

Кримський «поїзд» повернув не туди

Нещодавно довелося їхати потягом, який прямує від адміністративного кордону з Кримом на материкову частину України. У купе став свідком суперечки. У принципі, це не була суперечка в чистому вигляді, а просто діалог між мешканцем Херсонщини і жителем півострова.

Але спочатку про спеку. Вона була настільки аномальною і безальтернативною, що на площі перед залізничним вокзалом Херсона плавилося буквально все. Люди займали вузькі лавки у найближчому привокзальному сквері, намагаючись хоч на кілька хвилин сховатися під деревами від сонячних променів.

▶ СТОР. 13

Врожай вражає, але не площами

Через скорочення зернового клину загальний вал колосових, вірогідно, виявиться меншим, ніж торік

Фото Ольги КЛИМЕНКО.

Жнива перетинають екватор. За інформацією Мінагрополітики, уже намолочено понад 16 мільйонів тонн ранніх зернових з 4,5 мільйона га. Це майже половина від засіяних цими культурами площ.

Якщо подивитися на врожайність, по більшості зернових вона перевищує минулорічну. Так, пшениці, якої намолотили 10 мільйонів тонн, у середньому збирають по 38,2 ц/га. Торік було 34,4 ц/га.

Начебто оптимістична ситуація і з ячменем. Його обмолочено на площі 1,7 млн. га (61%). Намолочено 5,7 млн. тонн зерна за врожайності 32,4 ц/га (у 2015 р. було 29,1 ц/га).

▶ СТОР. 15

На знімку: цьогоріч жнива у господарстві приватного підприємця Олександра Спиридонова, що у Голованівському районі Кіровоградської області, видалися успішними. Екіпаж у складі комбайнера Юрія Спиридонова та помічника комбайнера Андрія Цьосенка намолочує понад 50 центнерів зерна з гектара. Торік збирали до 30 ц/га.

На Бога сподіваймося, але... не розслабляймося!

ВІЛЬНИЙ МІКРОФОН

Фейсбук переповнений коментарями, застереженнями, порадами, світлинами з так званої Всеукраїнської хресної ходи миру, любові та молитви за Україну. Одні вбачають у цій ході велику загрозу, інші вважають, що не слід перебільшувати небезпеку. Істина — десь посередині.

З огляду на те, що серед мирян багато чоловіків міцної статури, а також трапляються мало не бойовики з окупованих територій, є доволі цікава, але фантастичнонездійсненна пропозиція — зупинити процесію і пропускати далі лише тих, хто напам'ять прочитає «Отче наш» і «Символ віри». Якщо серед подорожніх є диверсанти, то, будьте певні, що ці молитви вони не прочитають.

Коли ж серйозно, то зупиняти й протистояти не варто! Саме на це розраховують організатори. Що необхідно зробити: провести переговори з учасниками ходи про недоречність залучення дітей. Такі акції не для них. Жінкам та й чоловікам поважного віку теж слід би було поберегтися у таку спеку через ризики для їхнього здоров'я. Не зайве ще раз нагадати про неприпустимість використання антидержавної символіки. А небезпеку від цього заходу не слід перебільшувати.

Та пильності втрачати не слід! І не тому, що суне сумнівної щирості й масовості хода, а через те, що йде війна, освячена кадилом гундяївської церкви. Не зайвим було б патріотичним організаціям спільно із силовиками проводити додаткове патрулювання — згадаймо автомайданівців!

Олег БОГДАНОВИЧ, інженер.

Київ.

ПОДІЯ

Юні математики привезли срібло та бронзу

Українські школярі здобули дві срібні та чотири бронзові нагороди на 57-й Міжнародній математичній олімпіаді, що відбулася у Гонконгу (Китайська Народна Республіка).

Срібними призерами міжнародного інтелектуального змагання стали учні столичних ліцеїв «Наукова зміна» Денис Пушкін та № 208 Нікіта Скибицький, **повідомляє прес-служба Міністерства освіти і науки України.** Бронзову нагороду здобули учениця Києво-Печерського ліцею № 171 «Лідер» Ярослава Ківва, Харківського фізико-математичного ліцею № 27 Харківської міськради Ольга Сіліна і Нго Нгок Тхай Шона та учень столичної гімназії «Академія» Антон Тригуб.

КОРОТКО

■ Жителі декількох сіл Хмельниччини після святкування храмового свята у Сахкамені захворіли на гостру кишкову інфекцію. Як повідомили в Хмельницькому обласному лабораторному центрі Держсанепідслужби, занедужало дванадцятеро людей, **повідомляє наш власкор Ірина КОЗАК.**

■ У Миргороді, що на Полтавщині, завершився другий міжнародний фестиваль класичної музики «В гостях у Гоголя», **передає наш власкор Василь НЕЇЖМАК.**

■ З початку круїзного сезону вісім пасажирських суден здійснили рейси з Німеччини до «української Венеції» — райцентру Вилкове, що розташоване у нижній течії Дунаю. Днями місто прийняло восьме судно типу ріка—море. Ним стало 110-метрове Rousse Prestige, **інформує В'ячеслав ВОРОНКОВ.**

З 1 липня Україна вже експортувала понад мільйон тонн зерна — *Мінагрополітики*

Для нас дуже важлива дипломатична підтримка Ізраїлю

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Своєю чергою, пан Посол зазначив, що візит Президента Р. Рівліна заплановано на кінець вересня цього року з метою участі у заходах із вшанування 75-ї річниці трагедії Бабиного Яру. В ході цього візиту передбачено виступ Р. Рівліна у Верховній Раді України. Також на порядку денному двосторонніх відносин є візит в Україну спікера Кнессету Юлія Едельштейна.

Голова Верховної Ради поінформував пана Посла про необхідність узгодження дати візиту відповідно до графіка сесійної роботи парламенту та підтвердив запрошення пану Едельштейну.

А. Парубій підкреслив, що підписання Меморандуму про співробітництво між Верховною Радою і Кнесетом Ізраїлю сприятиме поглибленню співпраці. Також, за його словами, у цьому контексті важливим є питання ратифікації Україною Договору з Ізраїлем про соціальне забезпечення та Договору про тимчасове працевлаштування українських працівників у деяких секторах економіки Ізраїлю. «Ми розглянемо документи у парламенті, підтримаємо і ратифікуємо угоду», — сказав він.

Андрій Парубій.

Еліав Бєлоцерковські.

ДОВІДКОВО

Листом МЗС України від 24 лютого 2016 року № 650/12-612/1-583 на розгляд апарату Верховної Ради України надіслано отриманий від Посольства Ізраїлю в Україні та опрацьований ізраїльською стороною англомовний проект Меморандуму про співробітництво між Верховною Радою України та Кнесетом Держави Ізраїль.

Прес-служба апарату Верховної Ради України.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Свої зобов’язання виконали і очікуємо на безвізовий режим

Перший заступник Голови Верховної Ради України Ірина Геращенко зустрілась з делегацією політичної групи «Альянс лібералів та демократів за Європу» в Європейському парламенті на чолі з Гансом Ван Бааленом (Президент АЛДЄ) та Петрасам Ауштревічусом (віце-президент АЛДЄ).

Під час зустрічі І. Геращенко зауважила, що український парламент сподівається на подальшу підтримку міжнародних партнерів щодо впровадження реформ у нашій країні, повідомляє секретаріат Першого заступника Голови Верховної Ради.

Сторони обговорили питання збереження санкцій проти Російської Федерації, безвізовий режим, наслідки референдуму в Нідерландах у контексті ратифікації Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною, виконання Мінських угод, наслідки для Європейського союзу результатів Brexit та підсумки четвертої сесії Верховної Ради нинішнього скликання в контексті проведення реформ та адаптації законодавства до європейських стандартів.

І. Геращенко наголосила, що парламент прийняв весь пакет законодавчих актів, необхідних для надання безвізового режиму Україні та очікує від Європарламенту якнайшвидшого розгляду українського пакета.

Сторони приділили увагу питанню Мінських угод. Перший заступник глави парламенту наголосила, що безпековий та гуманітарний блок залишаються пріоритетними для України. Вона поінформувала колег про щоденні факти порушення режиму тиші, зростання кількості обстрілів, загиблих і поранених, перешкоджання роботи місії СММ ОБСЄ з боку бойовиків.

Також І. Геращенко зазначила, що Україна розглядає як пріоритетне питання відновлення контролю на кордоні та вимагає створення в рамках мінського процесу відповідної робочої групи. Крім того, було порушено питання посилення спільної боротьби за звільнення заручників і політв’язнів, яких утримують на окупованих територіях та в РФ.

Перший заступник Голови Верховної Ради наголосила: Україна займає жорстку позицію щодо необхідності створення міжнародного трибуналу для розслідування трагедії з «Боїнгом-777» малайзійських авіаліній.

Інформуючи про роботу законодавчого органу, вона повідомила, що протягом четвертої сесії парламент прийняв низку важливих законів, зокрема щодо децентралізації, судочинства та боротьби з корупцією.

Народний депутат від фракції «Самопоміч» Олена Сотник, яка також брала участь у зустрічі, наголосила на необхідності боротьби з російською пропагандою та на важливості запровадження конкретного механізму боротьби з брехнею та подвійними стандартами пропаганди Російської Федерації.

Депутати Європарламенту, у свою чергу, зазначили, що злочини, які відбуваються на міжнародній арені, мають обов’язково фіксуватися та розслідуватися. Україна має збирати усі докази порушення прав людини бойовиками незаконних терористичних угруповань та російськими військовими і надавати цей фактаж міжнародній спільноті. Це сприятиме збереженню санкцій проти Російської Федерації як країни-агресора.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Ірина Геращенко та Ганс Ван Баален.

Системні проблеми ще не розв’язано

ПІДСУМКИ

Представники парламентських фракцій підбили підсумки роботи четвертої сесії Верховної Ради восьмого скликання під час прес-конференції в рамках програми USAID «Рада: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво».

Для фракції «Самопоміч» ця сесія стала знаковою, зауважила представниця цієї політичної сили народний депутат Тетяна Острікова. Знаковість ця, за її словами, пов’язана з виходом із коаліції.

«Ми ніколи не станемо в позу і не будемо голосувати за закони виключно із міркувань, що ми опозиційна фракція, — наголосила Т. Острікова. — Як сказав колись Голова Верховної Ради, це знаковий момент в історії України, коли парламентаризм отримав демократичну і коаліцію, і опозицію». Підсумовуючи четверту сесію, парламентарій навела партійну статистику. За участю депутатів «Самопомочі» зареєстрували 231 законопроект. Із них 170 — проектів законів, 61 постанову. Здебільшого це були окремі закони, а не зміни до чинних.

Верховна Рада схвалила два важливі документи за авторством депутатів від «Самопомочі» — зміни до закону про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку і до деяких законодавчих актів щодо скасування обов’язкової державної реєстрації іноземних інвестицій. Найбільш резонансними, на думку Т. Острікової, стали закони про зниження акцизів на вживані транспортні засоби та про спрощення державної реєстрації лікарських засобів. А найбільшою втратою цієї сесії вона назвала неухвалення законів про вибори за пропорційною системою та про тимчасові слідчі комісії. Серед мінусів також — старий склад ЦВК.

Представниця Опозиційного блоку Наталія Королевська роботу Верховної Ради оцінила за показниками кількості, якості, ціни й результату. Цієї сесії прийнято 85 законів, поінформувала вона, і це найгірший показник за період восьмого скликання. Прийняття одного законопроекту коштувало державному бюджетові 5,5 мільйона гривень, а утримання кожного народного депутата — майже 1,3 мільйона. «За такі гроші люди могли б знайти більш якісних і вихованих працівників», — вважає народний депутат. Протягом цієї сесії сформовано новий уряд і ухвалено програму його діяльності, переформатовано коаліцію і обрано Генерального прокурора, нагадала вона.

Парламентарій укотре торкнулася теми тарифів, закинула парламенту те, що чимало часу законотворці витратили на дебати про перейменування міст. І оприлюднила свою статистику. Нині законодавчому органу повністю довіряють тільки 0,7 відсотка громадян, бідними себе вважають 72 відсотки, і на думку лише 12 відсотків країна рухається у правильному напрямку. Опозиційний блок подавав 117 законопроектів у Верховну Раду та 17 звернень до Конституційного Суду. П’ять із них взято до розгляду.

На думку представника фракції Радикальної партії Ігоря Попова, протягом цієї сесії Верховна Рада поступово перетворилася на відділ зі штампування законів від адміністрації Президента. Новий уряд, вважає він, сформувала меншість у 170 осіб, і припустив: це може бути однією з причин погіршення роботи парламенту. Друга причина — Верховна Рада не відповідає політичним гаслам населення. «Тут зібралися представники опозиційних партій, — сказав І. Попов. — Ми маємо суперечності у своїх поглядах і підходах, але наша сумарна підтримка серед населення у сім-вісім разів більша, аніж у провладних партій». Внаслідок відсутності реальної більшості намітилося кілька негативних тенденцій — кнопкодавство та компроміс із представниками влади Януковича. Будь-які серйозні рішення відкладаються на потім, а приймаються лише прохідні, за які голосує будь-яка нормальна людина, каже народний депутат. За його словами, цієї сесії ухвалили лише чотири нові закони. Водночас не спромоглися проголосувати за новий Податковий кодекс, постанову про тарифи, не розглянути питання про створення ТСК із офшорів.

Представники коаліції на прес-конференції не з’явилися. На цьому акцентував увагу представник «Батьківщини» Сергій Власенко. «Те, що відбувається тут, ілюструє роботу парламенту, — сказав він. — Є представники невеликих фракцій, але немає більшості». Протягом цієї сесії найважливішим стало питання зміни уряду та ситуація з коаліцією, наголосив народний обранець. На його думку, ініціатором призначення глави Кабміну мала бути коаліція, а народні депутати голосували за постанову, подану не Президентом, а Юрієм Луценком та Максимом Бурбаком, якою одночасно приймалася відставка прем’єра Яценюка і затверджувався Гройсман. Однак системні проблеми існували й до четвертої сесії, вважає законотворець. Передусім вони полягають у тому, що парламент перестав бути політичною інституцією, яка приймає рішення самостійно. Знизився також і рівень професіоналізму на стадії підготовки документів. Здебільшого у Верховній Раді розглядали документи, внесені Президентом або урядом, але й вони низької якості. Ситуація не покращуватиметься, доки опозиція не отримає механізмів реального, а не механічного впливу на роботу. Але головною реформою парламенту, на думку С. Власенка, має стати дотримання Регламенту Верховної Ради.

Надія СМІЯН.

Україна розглядає як пріоритетне питання відновлення контролю на кордоні

ВИБОРИ: РЕГІОНИ

Фінал перегонів — без сюрпризів, лідери вже відомі

Триває підрахунок голосів на довиборах до Верховної Ради, які відбулися 17 липня в семи областях України. Станом на 16.00 учора співробітники ЦВК опрацювали 95,27 відсотка протоколів окружних виборчих комісій. У Волинській, Дніпропетровській і Чернігівській областях результати голосування вже відомі — там підраховано вже 100 відсотків протоколів окружкомів. Наші власкори інформують про перебіг підрахунків голосів на проміжних виборах у регіонах.

■ Луганська область

Окружною виборчою комісією ВО №114 станом на 9-ту ранку вчора було опрацьовано 46,61 відсотка протоколів. Лідерство як і раніше зберігає кандидат від партії «Наш край» Сергій Шахов, який набрав 41,99 відсотка голосів виборців, **повідомляє наш власкор Павло ВОРОНЦОВ**.

■ Полтавська область

Саме довкола прізвища імовірного переможця в окрузі №151, що на Полтавщині, кандидата від партії «Батьківщина» Руслана Богдана розгорається дедалі гучніший скандал, який може вплинути на остаточні підсумки виборів у цьому окрузі. Наша газета вже повідомляла про оприлюднений в Інтернеті відеозапис «настанов» членам дільничних комісій місцевим керівником виборчого штабу Руслана Богдана та провідником районної організації «Батьківщини» В'ячеславом Демчуком. Невдовзі Департамент комунікацій Національної поліції повідомив про те, що під час санкціонованого судом обшуку за місцем проживання «одного з фігурантів» правоохоронці знайшли речові докази, серед яких були посвідчення депутата Лохвицької райради та два його паспорти, один з яких засвідчував громадянство... Росії, **повідомляє наш власкор Василь НЕЙЖМАК**.

■ Чернігівська область

У ніч підрахунку голосів в чернігівському окрузі №206 побилися два члени дільничних комісій, а щодо голови окружної комісії відкрито кримінальне провадження.

Одним із підсумків виборів у 206-му окрузі стало те, що переможця обрали лише 10 відсотків від загального числа виборців, адже 70 відсотків із них виборами просто знехтували.

Є й хороша новина: у день виборів, як повідомив обраний народним депутатом Максим Микитась, у нього народилася донька, **повідомляє наш власкор Василь ЧЕПУРНИЙ**.

■ Волинська область

У виборчому окрузі №23 перемогу отримала представник партії «УКРОП» Ірина Констанкевич, за котру проголосували 57,42 відсотка виборців, що прийшли на дільниці.

Ірина Мирославівна — знана в регіоні людина. Вона заступник голови правління фонду Ігоря Палиці «Тільки разом», доцент Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, заступник голови фракції політичної партії «УКРОП» в обласній раді, **повідомляє наш власкор Максим СОЛОНЕНКО**.

■ Івано-Франківська область

Згідно з останніми даними ЦВК з прикарпатського виборчого округу №85, станом на 12.30 вчора опрацьовано 96,38 відсотка виборчих документів. За підрахунками голосів продовжує лідирувати «укропівець» Віктор Шевченко, за якого проголосували 21,27 відсотка виборців. Керівник обласної організації партії «УКРОП» Микола Палійчук також повідомив, що бюджет передвиборної кампанії становив 787 тисяч 852 гривні, та пообіцяв оприлюднити детальний звіт стосовно коштів. Присутній на зустрічі 36-річний Віктор Шевченко, в свою чергу, подякував виборцям і команді за довіру та підтримку. Загалом із 37 кандидатів, які балотувалися по одномандатному виборчому округу №85, 24 не набрали навіть по одному відсотку голосів. П'ятивідсоткову позначку перетнули лише шестеро осіб, **повідомляє наш власкор Галина БРУХАЛЬ**.

■ Херсонська область

В окрузі №183 Херсона лідером перегонів став екс-голова Херсонської облдержадміністрації Юрій Одарченко («Батьківщина»).

Після виборів на Херсонщині доведеться попрацювати і поліції. Вона вже розпочала кримінальне провадження за фактом спроби підкупу виборців. На дільниці в загальноосвітній школі №11 обласного центру активісти «відловили» невідомого чоловіка, котрий обіцяв винагороду за голосування на користь одного з кандидатів. «Такса» виявилась досить скромна — по сто гривень за голос. Окрім цього, правоохоронці ведуть ще кілька проваджень з приводу неправдивих повідомлень про мінування виборчих дільниць, **повідомляє наш власкор Сергій ЯНОВСЬКИЙ**.

■ Дніпропетровська область

Як розповів журналістам голова окружної виборчої комісії ВО №27 Олександр Литвин, за результатом опрацювання 100 відсотків протоколів дільничних виборчих комісій найбільшу кількість голосів набрала Тетяна Ричкова, самовисуванець (44,57 відсотка). За його словами, до 10.00 18 липня окружна виборча комісія прийняла всі протоколи дільничних виборчих комісій, декілька відправляли на уточнення через дрібні технічні помилки. «Випадків, коли протоколи складали так погано, що вони потребували перерахунку, не було», — зазначив Олександр Литвин. Зранку 20 липня протоколи з мокрими печатками збиралися везти до ЦВК, **повідомляє наш кореспондент Галина НЕРЕТІНА**.

Реформа йде до людей

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Координатори Всеукраїнської ініціативи «Активна громада» проводять акцію «Реформа йде до людей» — щоб у простій та цікавій формі донести до мешканців сіл та селищ основні принципи децентралізації та механізми участі в ній громадян. Зокрема, така акція пройшла в селі Катеринівка Кіровоградського району *(на знімку)*.

«Сільська влада на чолі із сільським головою Володимиром Макеєвим, громадські активісти та жителі Катеринівки продемонстрували готовність узяти на виконання органів самоуправління частину функцій центральної влади», — сказав координатор ініціативи Анатолій Стоян та висловив переконання, що Катеринівка готова до широкого самоврядування.

Петро МЕЛЬНИК.

Кіровоградська область.

Фото надано організаторами акції.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 6 липня 2016 р. № 414

БЮДЖЕТ
Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття на 2016 рік

	(тис. гривень)
Залишок коштів на початок року	353 508,5
Доходи поточного року - всього:	8 311 020,4
з них:	
страхові внески	8 280 219
інші надходження	30 414,5
кошти державного бюджету на соціальний захист працівників, що вивільняються у зв'язку з виведенням з експлуатації Чорнобильської АЕС	386,9
Усього доходів (разом із залишком коштів на початок року)	8 664 528,9
Усього видатків	8 573 517,6
матеріальне забезпечення та соціальні послуги - усього:	7 155 485,9
допомога по безробіттю, у тому числі одноразова її виплата для організації безробітним підприємницької діяльності	6 662 027,2
допомога на поховання	1 923,7
комісійна винагорода банкам за здійснення виплат матеріального забезпечення	483,4
професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації	228 819,2
видача ваучерів для підвищення конкурентоспроможності деяких категорій громадян	14 631,2
організація громадських робіт	76 949,3
працевлаштування безробітних шляхом надання дотацій роботодавцям*	2 257,4

компенсація єдиного внеску роботодавцям	63 545,6
інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням, та їх забезпечення	47 134
профорієнтація та її забезпечення	4 258,9
профілактика настання страхових випадків, допомога по частковому безробіттю	10 181,1
здійснення заходів відповідно до статті 24[1] Закону України «Про зайнятість населення»	43 274,9
розвиток та супроводження Єдиної інформаційно-аналітичної системи державної служби зайнятості	95 345
відшкодування Пенсійному фонду України витрат на виплату достроково призначеної пенсії**	10 448,6
утримання та забезпечення діяльності державної служби зайнятості, Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості, управління Фондом - усього:	1 275 833,2
утримання державної служби зайнятості	1 254 553,2
утримання Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості	20 509,9
забезпечення поточної діяльності правління Фонду	107
підвищення кваліфікації працівників державної служби зайнятості	398,1
забезпечення міжнародного співробітництва	265
створення умов прийому та надання соціальних послуг	36 404,9
Залишок коштів на кінець року (з урахуванням необхідності забезпечення резерву)	91 011,3
у тому числі резерв Фонду	91 011,3

* Витрати за договорами, укладеними відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» у редакції, що діяла до 1 січня 2013 року.

** Витрати на виплату пенсії, достроково призначеної відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» у редакції, що діяла до 1 січня 2015 року.

ОФІЦІЙНО

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про звільнення членів Ради Національного банку України

Відповідно до пункту 19 частини першої статті 85 Конституції України, статті 10 Закону України «Про Національний банк України» та пункту 3 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України» Верховна Рада України **постановляє**:

1. Звільнити членів Ради Національного банку України у зв'язку з достроковим припиненням їхніх повноважень:

1) Біланенка Олександра Георгійовича,

2) Буковинського Станіслава Альбіновича,

3) Кандибку Ольгу Михайлівну,

4) Ковальчука Трохима Тихоновича,

5) Ломаковича Віталія Афанасійовича,

6) Лютого Ігоря Олексійовича.

2. Звільнити Полунєєва Юрія Володимировича з посади члена Ради Національного банку України у зв'язку із закінченням строку його повноважень.

3. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

**Голова Верховної Ради України
А. ПАРУБІЙ.**

м. Київ,
7 липня 2016 року.
№ 1439-VIII.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про призначення членів Ради Національного банку України

Відповідно до пункту 19 частини першої статті 85 Конституції України та статті 10 Закону України «Про Національний банк України» Верховна Рада України **постановляє**:

1. Призначити членами Ради Національного банку України:

1) Козюка Віктора Валерійовича - строком на 7 років,

2) Щербакову Олену Анатоліївну - строком на 6 років,

3) Милованова Тимофія Сергійовича - строком на 5 років,

4) Ричаківську Віру Іванівну - строком на 4 роки.

2. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

**Голова Верховної Ради України
А. ПАРУБІЙ.**

м. Київ,
7 липня 2016 року.
№ 1440-VIII.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції на своєму засіданні 13 липня поточного року (протокол №78), керуючись положеннями статті 5 Закону України «Про запобігання корупції», вирішив:

Висловити подяку Сущенку В.М. за чесну і принципову роботу в конкурсній комісії з відбору членів Національного агентства з питань запобігання корупції та за його громадянську позицію.

Звернутися до громадських організацій про надання у п'ятнадцятиденний термін пропозицій щодо кандидатів, діяльність яких пов'язана із запобіганням корупції для визначення до складу конкурсної комісії з відбору члена Національного агентства з питань запобігання корупції. Строк подання пропозицій — до 29 липня 2016 року. Адреса: 01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5. Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції

Вимоги до кандидатів: вони повинні мати бездоганну репутацію у сфері запобігання і протидії корупції.

ГОЛОС УКРАЇНИ № 135 (6389)
СЕРЕДА, 20 ЛИПНЯ 2016

Професійна освіта: бути чи не бути?

1 червня 2016 року відповідно до рішення Постанови Верховної Ради України від 30 березня 2016 року №1055-VIII відбулися парламентські слухання на тему «Професійна освіта як складова забезпечення кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення».

Це, свого роду, знакова подія, коли хочеться озирнутися назад і підбити підсумки для того, щоб визначитися з подальшим шляхом.

Учасники парламентських слухань відзначали необхідність подолання кризового стану, в якому перебуває професійно-технічна освіта, переважно через відсутність відповідної державної політики та підтримки, в тому числі й фінансової.

Упродовж двох останніх десятиліть професійно-технічна освіта поступово зазнавала скорочення кількості навчальних закладів, їх контингенту за фактичної відсутності фінансування програм розвитку.

На жаль, як зазначив у своїй доповіді народний депутат України, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Олександр Співаковський, ставлення до освіти не стало головною преференцією роботи цієї держави. Він зазначив також, що професійна освіта великою мірою є запорукою економічного зростання країни, кадровий потенціал і трудові ресурси якої формуються саме у цій сфері. Через це Стратегія розвитку професійної освіти — це загальнодержавна і загальнонаціональна справа. І це означає, що головний внесок у фінансування закладів професійної освіти має йти з державного бюджету.

Таку думку поділяла більшість присутніх у залі парламенту.

За статистичними даними, видатки на професійно-технічну освіту становили від 6,2 до 5,4 відсотка (з 2010-го по 2015 рік) усіх видатків на освітню галузь, що демонструє загалом зневажливе ставлення виконавчих органів влади до підготовки робітничих кадрів.

З 2016 року Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» відбулася передача фінансування державних професійно-технічних навчальних закладів з державного на місцеві бюджети без аналізу і врахування думки фахівців, що спричинило системну кризу галузі.

Корисним буде аналіз історичних даних. У 1917 році після падіння династії Романових була створена Українська Народна Республіка. Першочерговими кроками нової влади було підпорядкування усіх професійних шкіл Генеральному Секретаріату освіти, а їх було на той час 3029 (444 нижчих професійних шкіл, 225 — ремісничих, 54 -сільськогосподарських, 144 — індустріально-технічних, торговельно-промислових — 2162). І з 1918 року всі прибуткові й видаткові рахунки професійних шкіл було внесено в державний бюджет Української Народної Республіки. Це запроваджено в роки, коли держава була набагато бідніша і проблем вочевидь було більше. Опустимо подальші історичні події, які призвели до пограбування і розвалу системи професійної освіти у громадянську війну. Надалі потрібно було відродити її з нуля.

Під час відродження спостерігалася тенденція нерівномірного стрибкоподібного розвитку мережі професійних навчальних закладів, безсистемності і невідповідності державним потребам. На той час постає очевидність докорінної реформи системи з метою забезпечення державних потреб якісними кваліфікованими кадрами. І у 1940 році була створена система Державних трудових Резервів СРСР, якою передані школи ФЗУ, організовані в ремісничі, залізничні училища і в школи фабрично-заводського навчання (ФЗО). У найтяжчі воєнні та повоєнні роки професійно-технічна освіта була державним пріоритетом і завдяки їй відбулося відродження економіки країни.

Повернемося до сьогодення. Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич на початку парламентських слухань у своїй доповіді говорила про важливість професійної освіти. Глобальною валютою сьогодні, сказала вона, називають кваліфікації. І тільки та країна, яка має кваліфіковану робочу силу, не програє в світовій конкуренції. І тому це питання є питанням стратегічної безпеки країни, це конкурентна перевага нашої економіки і наш спосіб зайняти високе місце у глобальному господарстві, і це не парадні слова. ... Незважаючи на роки байдужості та ігнорування, потенціал цієї системи все ще високий. Треба зберегти, що маємо, і на цьому фундаменті збудувати сучасну систему професійної підготовки кадрів для сучасної економіки України.

Не можна не погодитися зі сказаним. На сьогодні, здійснюючи аналіз поточної ситуації, експерти Європейського Фонду освіти зазначають таке: у країнах з малоприбутковою економікою та слабким приватним сектором уряду доводиться відігравати провідну роль у фінансуванні та організації професійної освіти.

На противагу експертним висновкам національних і зарубіжних фахівців уряд України вирішив відмежуватися від державного регулювання і державних гарантій стосовно професійно-технічної освіти.

Переконливо виступив на парламентських слуханнях народний депутат України Олег Ляшко. Стосовно фінансування професійно-технічної освіти він звернувся до міністра освіти і науки України Лілії Гриневич: «Наша фракція голосувала в парламенті за те, щоб повернути заклади профтехосвіти на державний бюджет... Не уступайте питання фінансування профтехосвіти з державного бюджету, ніяких місцевих бюджетів».

Оскільки кошти, доступні для забезпечення професійної освіти, як правило, в будь-якій країні обмежені, уряд повинен шукати способи їх поповнення, а найбільший потенціал має диверсифікація джерел фінансування професійної освіти. Тобто разом з фінансуванням з державного бюджету уряд повинен бути зацікавленим стимулювати прибуткову економічну діяльність (наприклад — виготовлення продукції і надання послуг при практичному навчанні), надходження платежів від фізичних і юридичних осіб за надані освітні послуги, можливо, введення податку на професійну освіту (в таких країнах, як Франція, Данія це практикується) чи відрахування з фонду соціального страхування на перепідготовку та підвищення кваліфікації та інше.

Василь Кремень, президент Національної академії педагогічних наук України, окреслюючи тему фінансового забезпечення, наголосив на важливості розроблення і запровадження сучасних механізмів фінансового забезпечення професійної освіти. Безумовно, зазначив він, має бути створена сучасна система податкових і фінансово-кредитних механізмів для залучення державою коштів роботодавців приватного сектору в розвиток професійної освіти. І тут потрібно відпрацювати механізм багатоканального і різнорівневого фінансування, пільгового оподаткування підприємств, що здійснюють фінансове і матеріальне забезпечення розвитку професійної освіти і навчання.

Привертає увагу до себе те, що в останні роки збільшується диспропорція між кількістю осіб, що здобувають робітничі професії та отримують вищу освіту: кількість учнів, слухачів, що навчалися у професійно-технічних навчальних закладах, у показниках на 10 тис. населення зменшилася з 96 у 2010 році до 71 осіб — у 2015-му. Співвідношення кількості студентів вищих навчальних закладів до учнів професійно-технічних навчальних закладів становило у 2015 році — 5,3.

Слід також зазначити, що попит на офіційному ринку праці за останнє десятиріччя демонструє стабільну затребуваність (62,0—68,0 %) саме кваліфікованих робітників.

Цей факт демонструє ключову проблему, спонукає розібратися з причинами виникнення економічно необґрунтованої диспропорції, яка сьогодні дає підстави говорити, що Україна в перспективі втрачає потенціал кваліфікованих робітничих кадрів.

Скільки залишиться професійно-технічних навчальних закладів на кінець 2016 року — це питання відкрите, здається, Міністерство освіти і науки України з кожним днем все більше втрачає вплив на ситуацію, тому що за відсутності достатнього фінансування і державного замовлення кваліфікованих робітників на наступний навчальний рік педагоги звільняються, йде розголос по країні про неблагополуччя в сфері професійно-технічної освіти, випускники шкіл не прийдуть вступати в училища і навчальні заклади припинять існування самі собою. Про це йдеться в інформації, що надходить з регіонів, в численних зверненнях від колективів закладів. І все це на тлі начебто повного розуміння ситуації в органах виконавчої влади. Але їх бездіяльність, що межує з безвідповідальністю, вражає і навіює думки про сплановану акцію.

На жаль, і позиція керівництва Міністерства освіти і науки України кардинально змінилася, їх дії запускають незворотні процеси руйнації професійно-технічної освіти.

З цього приводу Василь Головінов, президент Всеукраїнської асоціації працівників професійно-технічної освіти, звернувся до присутніх: «Ми закликаємо вас, шановні парламентарії та урядовці, зробіть нарешті те, що ви мали б давно зробити і по совісті, і за посадами, досить слів. З року в рік обсяги державного замовлення у вищій освіті пропонують в обсягах, які були в минулому році, у той же час для профтехосвіти взагалі державне замовлення ліквідують, хоча за законами воно має бути. У переважній більшості навчальних закладів і місцевих органах влади до цього часу остаточно не визначились з так званим регіональним замовленням і фінансуванням навчання учнів, які приїхали з іншого регіону. Є реальна загроза зриву початку навчального року у професійно-технічних навчальних закладах».

Народний депутат Ірина Суслова зазначила про те, що можна багато говорити голосних речей окремим представникам політичних партій з цієї трибуни, але питання не в тому, що ти кажеш, а скільки ти зусиль докладаєш і скільки роботи виконуєш на рівні комітету і робочих груп.

З приводу сказаного хочеться звернути увагу, що Комітетом з питань науки і освіти завжди приділялася велика увага професійно-технічній освіті.

Так, 4 листопада 2015 року було проведено розширене засідання Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти на тему «Про проект закону України про професійну освіту (реєстр. № 3231 від 06.10.2015 року)», на якому цей законопроект був підтриманий у редакції, що не допускала знищення професійно-технічної освіти.

Олег Саврук, голова асоціації працівників професійно-технічної освіти Львівської області, директор Міжрегіонального вищого професійного училища автомобільного транспорту і будівництва про це говорить з відчаєм: «Понад два роки тривало обговорення проектів законів про освіту, про професійну освіту. І ми сподівалися, що ті закони сприятимуть реформуванню нашої галузі. І справді, у листопаді 2015 року Комітет з питань науки і освіти підтримав і запропонував Верховній Раді України розглянути у першому читанні й прийняти за основу проект закону України про професійну освіту. А вже 25 грудня о 4-й годині ранку народні депутати голосують за Закон «Про Державний бюджет на 2016 рік», в якому стаття 27 передбачає те, що нас переводять на місцеві бюджети. Це тоді, коли в умовах стагнації більшість галузей економіки України, коли малий і середній бізнес стоять на межі виживання, а соціальна активність роботодавців є низькою. Місцева влада безумовно і прогнозовано намагатиметься зменшити дефіцит бюджету за рахунок скорочення видатків, у тому числі на фінансування професійно-технічної освіти. Гадаю, таке рішення стало сюрпризом не тільки для освітян, а і для них (місцевої влади), тому що вони розуміли, що повинні будуть приймати рішення щодо спрямування коштів на ремонт доріг, осучаснення житлово-комунального господарства і т. д.».

Запропонований проект закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» та зміни до законів, що з ним пов'язані — Комітет з питань науки і освіти на своєму засіданні не підтримав, та запропонував свою редакцію. Але Комітет Верховної Ради України з питань бюджету у той час не підтримав Комітет з питань науки і освіти. Виникла складна ситуація, у багатьох регіонах колективи професійно-технічних навчальних закладів вийшли на пікетування адміністративних будівель. 29 січня Комітетом була організована і проведена Всеукраїнська нарада з проблем та ризиків функціонування системи професійно-технічної освіти в контексті прийняття Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» та відповідних положень законів, що з ним пов'язані.

Для збереження професійно-технічної освіти в Україні було терміново організовано розроблення проектів законів України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо фінансування професійно-технічної освіти» та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування професійно-технічної освіти», які 4 лютого 2016 року були прийняті Верховною Радою України і направлені Президенту України на підпис. Проте вищезазначені закони України були повернуті Президентом України з пропозиціями про їх відхилення. Це зроблено, як відомо, за ініціативою Міністерства фінансів України та за пропозиціями міжнародних організацій.

Звичайно, ситуація підштовхувала працівників і учнів професійно-технічних навчальних закладів до висловлення своїх невдоволень. По всій Україні прокотилися протестні акції.

Про це сказав член президії Будівельної палати України, голова профспілки працівників будівництва та промбудматеріалів України Василь Андреєв, один із тих громадських діячів, що першим не тільки відкрито, а і дієво виступив на захист профтехосвітян: «Ситуація викликала великі проблеми в профтехосвіті й відгук працівників училищ, ліцеїв, центрів. 29 січня, 18 березня на з'їзді працівників профтехосвіти, 14 квітня — в останній день роботи уряду Яценюка — тисячі людей зібралися перед Кабміном, перед Верховною Радою, перед адміністрацією Президента для того, щоб сказати, що навіть їх мізерна заробітна плата не виплачується. І це ще молодь і батьки не були долучені».

Попри всі переконання Міністерства фінансів України, офіційні звернення органів місцевої влади, місцевих рад, виступи представників з регіонів свідчать про неготовність місцевими радами брати на фінансування професійно-технічну освіту.

Микола Паламарчук, директор Державного навчального закладу «Новоград-Волинське вище професійне училище» Житомирської області, розповідає: «У травні на базі нашого училища за участю міського голови, депутатів, Управління освіти і науки, установ і організацій відбувся круглий стіл. Учасниками було обговорено, напрацьовано низку пропозицій, які передані до профільного комітету Верховної Ради, а саме: перше — фінансування професійно-технічної освіти здійснювати лише з державного бюджету».

Хмельницький міський голова (Вінницька область) Сергій Редчик висловив твердження, у якому впевнені більшість міських голів: «Внесення змін до Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України в частині передачі на міські бюджети видатків на фінансування професійно-технічної освіти без відповідних ресурсів суперечить частині три статті 142 Конституції України, де передбачено, що витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою. І це однозначно, і по-іншому бути не може. Крім того, такі зміни суперечать передбаченим статтею 7 Бюджетного кодексу України принципам справедливості та неупередженості бюджетної системи України, адже міста обласного значення поставлені в нерівні умови, не в усіх містах є професійно-технічні навчальні заклади, де навчаються діти з різних міст, районів, регіонів за відповідно державним замовленням».

Спираючись на аналіз достовірних даних та величезну кількість звернень, на засіданні Комітету з питань науки і освіти було прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України подолати вето Президента України. Але вже більше трьох місяців у залі Верховної Ради України зазначені законопроекти з пропозиціями Президента України не виносяться на голосування.

Хочеться знову навести уривок виступу Олега Саврука: «Шановні колеги, не виплачуються кошти на харчування сиріт. Замисліться, у XXI столітті в центрі Європи діти-сироти харчуються продуктами, які їм з дому приносять працівники та учні навчальних закладів. Крім того, ми знаємо, що деякі голови міст, деякі голови районних адміністрацій кошти, виділені державою із стабілізаційного фонду, поклали на депозит. Чому уряд не розробив методику, як ці дотаційні кошти мають розподілятися?».

Місцева влада дуже рідко допомагала у фінансуванні професійно-технічних училищ. Хоча позитивні приклади в окремих регіонах спостерігалися.

Натомість, твердження, що тільки передача земельних ділянок, будівель у комунальну власність дозволить здійснювати їх модернізацію, належний нагляд та фінансування з місцевого бюджету, не має підґрунтя. Насправді статтею 85 Бюджетного кодексу України дозволено фінансування з різних рівнів бюджету державних організацій, установ за рішенням відповідної місцевої ради за рахунок вільного залишку бюджетних коштів або перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету за умови відсутності заборгованості такого бюджету за захищеними статтями видатків протягом року. Тому, оскільки професійно-технічні навчальні заклади знаходяться на території відповідної громади, в них навчаються і працюють мешканці цієї громади, то місцеві ради можуть приймати і насправді приймали рішення, виходячи з інтересів громади та на користь громади про виділення коштів на відповідні потреби.

У цій ситуації насторожує відмова у фінансуванні професійно-технічних навчальних закладів окремими місцевими радами з мотивацією відсутності коштів і одночасне наполягання на передачі майна у комунальну власність. Адже на утримання майна, якщо воно збережеться за професійно-технічним навчальним закладом, потрібно ще більше коштів. Тобто є маніпулювання поняттями з метою виправдання «особистих інтересів».

І саме через такі «інтереси» Комітетом з питань науки і освіти було розроблено проект закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо призупинення передачі майна державних професійно-технічних навчальних закладів в комунальну власність». Це зроблено для того, щоб спочатку виважено розробити стратегію розвитку професійної освіти, визначитися, які заклади освіти з якого рівня повинні фінансуватися, а потім комплексно вирішувати інші проблеми: управління і майнових прав.

Усвідомлюючи все те, що діється, можна сказати, що професійно-технічна освіта сьогодні — це відчай і біль сотень тисяч громадян України, що не знаходять розуміння в байдужій системі владних структур.

З другого боку, формуючи державну політику в сфері освіти, можна було йти не революційним, а еволюційним шляхом. Аналізуючи «вузькі місця», недоліки — докладати зусиль до їх виправлення.

Головним принципом освітньої політики має бути людиноцентризм, коли все освітнє середовище повинно функціонувати заради дитини, людини, в якому вона може реалізувати свої здібності та можливості задля потреб особистості та суспільства.

Усі прагнуть здобути якісну освіту. Але якісна освіта, в тому числі й професійна, базується на трьох китах: хто вчить, чого вчити і на чому вчити. На цьому й потрібно акцентувати увагу при здійсненні заходів з реформування, розвитку відповідних напрямків, усунення недоліків. Першочерговим повинно бути вироблення стратегії, що опирається на існуючий фундамент, досягнення, а не руйнація всієї системи.

Разом з тим, будь-яка реформа потребує інвестицій. Дерек Кертіс Бок, американський юрист та освітянин, колишній президент Гарвардського університету, сказав: «Якщо, по-вашому, освіта обходиться надто дорого, випробуйте невігластво».

А народний депутат Володимир Литвин сказав так: «На превеликий жаль, знання, інтелект, людський капітал у нас ще не стали визначальними для розуміння проблем і перспектив країни. І якщо цього не буде, то ми ризикуємо тим, що Україна випадатиме з XXI століття. І оманою, ілюзією є намагання здійснити те, що ми називаємо реформами за рахунок так би мовити внутрішніх резервів, не вкладаючи коштів».

Учасники парламентських слухань у своїх виступах наголошували на тому, що державна політика стосовно створення та розвитку кваліфікованого кадрового потенціалу країни потребує суттєвого вдосконалення.

Зокрема, народний депутат Олександр Марченко висловив подяку учасникам парламентських слухань, Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, робочій групі з підготовки парламентських слухань за виконану роботу та закликав до схвалення учасниками парламентських слухань рекомендацій парламентських слухань, проект яких був розданий.

Основні положення проекту рекомендацій парламентських слухань:

— прийняти Закон України «Про освіту» в новій редакції;

— розробити і прийняти закони України «Про професійну освіту», «Про вищу професійну освіту»;

— збереження фінансування з Державного бюджету професійно-технічних навчальних закладів, технікумів, коледжів.

Як сказав Володимир Литвин у своєму виступі на парламентських слуханнях, важливість проблеми, винесеної на обговорення, потребує спокійної, а головне — розумної і фахової розмови, а також, що це чергова, а може, остання спроба догукатися до влади, бути почутим суспільством і підтриманим для розв'язання тих питань, які визначатимуть, власне, сам факт існування України.

Така розмова, розумна і фахова, 1 червня 2016 року в залі парламенту відбулася. Чи догукалися організатори і учасники парламентських слухань на тему «Професійна освіта як складова забезпечення кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення» до влади, яка вирішує долю працівників, учнів, студентів професійно-технічних і вищих навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації, буде видно найближчим часом, а більш повна картина відкриється вже у вересні.

Колись сьогоднішні події стануть історією. І кожна особа, причетна до них, отримає неупереджену і об'єктивну оцінку народу України.

Алла ЛУЦЬКА,
головний консультант секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти.

Збільшується диспропорція між кількістю осіб, що здобувають робітничі професії та отримують вищу освіту

Англійська як допомога у працевлаштуванні

У Київському історико-меморіальному музеї Михайла Грушевського відбувся випуск учасників програми «Online Workplace English for Displaced Person» («Ділова англійська онлайн для вимушених переселенців»). Проект було втілено за активної підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні.

— Ми активно підтримували й підтримуватимемо такі проекти. Адже всі, без винятку, мають право на освіту. У тому числі й ті, хто опинився у складних життєвих обставинах, і тим більше, якщо це люди з обмеженими фізичними можливостями, — сказав «Голосу України» аташе Посольства США в Україні Кевін МакКой.

По Інтернету вісім місяців по шість годин на тиждень дистанційно й два рази на місяць у режимі face-to-face — так відбувалися заняття для кількох десятків учасників програми з Києва, Дніпра, Харківської, Луганської, Донецької, Одеської та Миколаївської областей.

— Основна проблема, з якої стикаються переселенці, — це працевлаштування, — зазначила представник центрального апарату Державної служби зайнятості Людмила Страшко. — А знання англійської мови, тим більше на рівні ділової, дає можливість їм бути більш конкурентоспроможними на ринку праці.

Один із випускників програми — Владислав Блажко. У дитинстві залишився без родини, виховувався в дитячому будинку, в 20 років дістав тяжку травму й тепер прикутий до ліжка, мешкає у геріатричному центрі.

— Хочу захищати права людей, які живуть у спеціальних соціальних установах, — каже Владислав. — Цього року я закінчив вечірню школу, отримав атестат. І тепер зможу вступати до вишу на спеціальність «Право». Прагну на власному прикладі показати, що навіть у такій ситуації, як моя, є можливість навчання і дистанційного працевлаштування. А навчання в групі з вивчення англійської мови дало мені нове коло спілкування, друзів, стало «вікном у великий світ».

Посольство США в Україні подарувало Владу сучасний ноутбук. Тепер, завдяки знанню англійської і новій комп'ютерній техніці, можливості хлопця, та й увесь світ довкола нього стануть у тисячі разів ширшими за його маленьку кімнату в геріатричному інтернаті.

Влад СЕМЕНЧУК.

Після путчу почалися чистки

У перший робочий день після спроби військового перевороту в Туреччині розпочалися масові чистки і продовжилися арешти осіб, підозрюваних у причетності до змови.

Було звільнено 7 899 поліцейських, 614 службовців жандармерії, 30 керівників різних провінцій і 47 регіональних керуючих. Поліцейських уночі викликали на робочі місця й пропонували здати зброю та службові значки. Міністерство фінансів країни відсторонило від різних посад близько 1,5 тисячі службовців за підозрою у зв'язках зі структурами ісламського проповідника Фехуллаха Гюлена, якого Анкара обвинувачує в організації перевороту й продовжує вимагати від США його екстрадиції.

За розпорядженням прем'єр-міністра Туреччини Біналі Йилдирима в понеділок було скасовано відпустки для всіх державних службовців і відкликано з місць відпочинку майже 3 мільйони відпускників. Держслужбовцям також заборонено виїзд із країни без особливого розпорядження.

Люди з розумінням поставилися до цих заходів, як і до запровадження у Стамбулі надзвичайного стану. В місті на Босфорі зараз багато поліцейських, які зайняли стратегічно важливі для мегаполіса місця, а вірні Ердогану війська отримали наказ збивати всі вертольоти, які можуть з'явитися в небі над містом. Напружена обстановка зберігається і в Анкарі, де в понеділок чоловік у військовій формі відкрив стрільбу по будівлі суду. Він був знищений співробітниками служби національної безпеки.

У столиці заарештовані ще 99 осіб, у тому числі й генерал-майор Хакан Еврім, командувач 4-ї головної військово-повітряної бази. Серед заарештованих офіцерів 8 військових суддів і прокурорів. Загони спецпризначення і СЗШР провели обшуки в будівлях Академії військової авіації та гуртожитку для курсантів. Як зазначають турецькі ЗМІ, у країні заарештовано 103 генерали й адмірали за підозрою в участі в путчі, й називають це чисткою армії. Їхні справи передано на розгляд судів, але ніхто не сподівається на виправдувальний вирок.

Інформаційне агентство Туреччини Anadolu повідомило, що колишній генерал ВПС Акин Озтюрк зізнався в організації військового перевороту, хоча раніше відхиляв усі обвинувачення в цьому й стверджував, що робив усе для його припинення. Видання звернуло увагу передплатників на знімки генерала — у нього кілька ран на голові та верхній частині тіла. Де і як він одержав ці рани, не повідомляється.

Олександр БІЛИК.

Епідемія атак докотилася до Німеччини

Світ ще не оговтався від нападу у французькій Ніцці, спроби військового перевороту в Туреччині, заворушень у казахстанській Алмати та вірменському Єревані, як атаки та вбивства знову, як епідемія, поширюються і на інші країни. Цього разу мішенню стала Німеччина.

У приміській електричці поблизу Вюрцбурга пізно ввечері в понеділок хлопець напав на пасажирів із ножем та сокирою, повідомляє **DW.** П'ятьох він тяжко поранив. Легших травм зазнали ще четверо, щонайменше 14 свідків інциденту звернулися до медиків у стані шоку. На першій же зупинці нападник вирвався з електрички і намагався втекти, однак був застрелений правоохоронцями. Четверо з поранених виявилися жителями Гонконгу. Йдеться про сім'ю та їхнього друга, повідомляє **гонконгська газета South China Morning Post** з посиланням на місцеву владу.

За попередніми даними, напад скоїв 17-річний афганський біженець, який прибув до Німеччини без супроводу дорослих. Останні два тижні він мешкав у патронатній родині в Оксенфурті, а до цього — в будинку для біженців. У його кімнаті уже провели обшук і знайшли намальований власноруч прапор ІД.

Тому міністр внутрішніх справ Баварії Йоахім Германн не виключає ісламістського характеру атаки, але поки що мотиви зловмисника «до кінця не зрозумілі». Про це він заявив в ефірі **німецького телеканала ARD**. За словами Германна, є свідчення, що незадовго до того, як хлопця застрелила поліція, він викрикував «Аллах акбар». Крім того, баварський міністр не виключає, що напад міг бути пов'язаний із терактами в Ніцці. За словами урядовця, відомо, що в таких випадках можуть з'явитися наслідувачі. При цьому він закликав дочекатися детального розслідування справи, перш ніж робити висновки. Розкриття злочину взяло на себе управління кримінальної поліції Баварії.

Варто зазначити, що Німеччина прийняла близько одного мільйона мігрантів у 2015 році, в тому числі тисячі неповнолітніх без супроводу дорослих. Багато хто з них утік від війни із таких країн, як Сирія, Ірак та Афганістан.

За матеріалами ЗМІ підготувала Юлія КІНЗЕРСЬКА.

На знімку: пожежники працюють на місці нападу.

Фото Xinhua/Укрінформ.

Заява Уряду Китайської Народної Республіки про територіальний суверенітет Китаю і морські права та інтереси в Південно-Китайському морі

З метою вкотре підтвердити територіальний суверенітет і морські права та інтереси Китаю в Південно-Китайському морі, а також активізувати співпрацю з іншими країнами в Південно-Китайському морі та захищати мир і стабільність в Південно-Китайському морі, Уряд Китайської Народної Республіки заявляє:

I. Архіпелаг Наньхай (острови в Південно-Китайському морі) складається із острова Дунша, групи островів Сиша, Чжуншу і Наньша. Діяльність китайського народу в Південно-Китайському морі почалася більше 2000 років тому. Китай став першою державою, яка виявила, дала назву і початок вивченню і використанню архіпелагу Наньхай і прилеглим територіальним водам, а також постійно і ефективно встановила мирним шляхом юрисдикцію над ними, створивши, таким чином, територіальний суверенітет і відповідні права та інтереси в Південно-Китайському морі.

Після закінчення Другої світової війни Китай відновив права суверенітету над архіпелагом Наньхай, який був незаконно окупований Японією під час військової агресії проти Китаю. З метою посилення контролю та управління територією островів Наньхай, Китайський Уряд у 1947 році переглянув і вніс корективи в географічні назви архіпелагу Наньхай, письмово задекларувавши ці зміни в «Короткому географічному звіті про острови в Південно-Китайському морі», зробивши відповідні правки в навігаційну карту Південно-Китайського моря, на якій загальна територія архіпелагу була відзначена пунктирною лінією. Ця карта була офіційно опублікована Китайським Урядом і стала відома всьому світу в лютому 1948 року.

II. З моменту свого заснування 1 жовтня 1949 року Китайська Народна Республіка твердо відстоювала права на територіальний суверенітет, морські права та інтереси Китаю в Південно-Китайському морі. Ряд правових документів, таких як Декларація Уряду Китайської Народної Республіки про територіальні води Китаю 1958 року, Закон Китайської Народної Республіки про територіальне море та прилеглу морську зону 1992 року, Закон Китайської Народної Республіки про спеціальну економічну зону і континентальний шельф 1998 року, Рішення Постійного комітету Всекитайських Зборів Народних Представників Китайської Народної Республіки про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1996 року, ще раз підтвердили незаперечний територіальний суверенітет і морські права та інтереси Китаю в Південно-Китайському морі.

III. Виходячи з багатовікового досвіду китайського народу і китайського управління цією територією в ході тривалої історії, дана позиція незмінно підтверджувалася наступними китайськими урядами, а також відповідно до національного законодавства та міжнародного права, включаючи Конвенцію Організації Об'єднаних Націй з морського права, Китай володіє територіальним суверенітетом і морськими правами та інтересами в Південно-Китайському морі, зокрема:

1. Китай володіє суверенітетом над територією архіпелагу Наньхай (острів Дунша, група островів Сиша, Чжуншу і Наньша).

2. Внутрішніми територіальними водами і прилеглою морською зоною Китаю слід вважати архіпелаг Наньхай.

3. Спеціальною економічною зоною Китаю і континентальним шельфом також слід вважати архіпелаг Наньхай.

4. Острови в Південно-Китайському морі історично є територією Китаю.

Вищевказані положення застосовані відповідно до норм міжнародного права і міжнародної практики.

IV. Китай завжди виступає рішуче проти вторгнення і незаконної окупації деякими державами ряду островів архіпелагу Наньша та діяльності, що утискає права і інтереси на території, що знаходиться під юрисдикцією Китаю. Китай схильний мирним шляхом вирішувати спірні питання за допомогою переговорів і консультацій з безпосередньо зацікавленими державами, беручи до уваги історичні факти і виключно відповідно до міжнародного права. Китай готовий докласти всіх зусиль для того, щоб укласти попередні домовленості з безпосередньо зацікавленими державами-сторонами, в тому числі дослідження вищезгаданої морської зони, ведення взаємовигідної співпраці, щоб спільно захищати мир і забезпечити стабільність у Південно-Китайському морі.

V. Китай поважає і підтримує свободу судноплавства і незалежного повітряного простору, яким користуються всі держави, відповідно до міжнародного права в Південно-Китайському морі, а також готовий до співпраці з іншими прибережними державами і міжнародним співтовариством, з метою забезпечення безпеки і безперешкодного доступу до міжнародних судноплавних шляхів сполучення в Південно-Китайському морі.

Друкується на вимогу Посольства КНР в Україні.

ПЛАНЕТА

Практика в Карпатах

Польські студенти проходять картографічну практику у високогір'ї Прикарпаття. У рамках угоди про співпрацю в освітній та дослідницькій сферах між Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу (ІФНТУНГ) та Краківської гірничо-металургійною академією ім. С. Сташица 45 польських студентів факультету геології геофізики та охорони навколишнього середовища польського вишу минулого тижня прибули у село Річка Косівського району. За інформацією куратора практики директора Інституту геології та геофізики ІФНТУНГ Валерія Омельченка, на тамтешній території розташований унікальний полігон з інформативним рельєфом, що дозволяє якісно провести навчальну роботу. Більшість польських студентів на Івано-Франківщині вперше. Отож, здобуваючи фаховий досвід, вони матимуть можливість познайомитись з культурою та рекреаційними зонами Гуцульщини.

Галина БРУХАЛЬ.
Івано-Франківська область.

Хто прийме Олімпійський прапор від імені Токіо?

31 липня токійці прийдуть на дільниці, щоби обрати нового губернатора столиці Японії.

Попередній очільник столичної префектури Йоічі Масудзое пішов у відставку через загрозу оголошення вотуму недовіри за любов до розкошів та комфорту не за свої гроші, а за кошти виборчих фондів. Колишній міністр охорони здоров'я, праці та соцзабезпечення, який виграв вибори два роки тому на обіцянках скоротити витрати на Олімпіаду-2020, тільки на подорожі за кордон всією сім'єю витратив суму, еквівалентну 2 млн. доларів.

Про своє бажання поборотися за посаду губернатора Токіо офіційно оголосило понад 20 кандидатів. Виборча кампанія триває лише трохи більш як два тижні, тож «розігнатись» було ніколи. Шанси виграти має той, хто вже заслужив добре ім'я та повагу токійців.

Серед претендентів — серйозна група колишніх міністрів: кандидат від правлячої коаліції, екс-міністр із внутрішніх справ та комунікацій Хірoя Масуда, екс-міністр праці Тошіо Ямаґучі, екс-міністр Юріко Коіке. Остання цікава не тільки тому, що це жінка-міністр, яка в різні часи очолювала міністерства навколишнього середовища, оборони, а також — у справах Окінави та північних територій. Юріко Коіке після анексії Криму виступила з різкою заявою проти дій Росії і поставила риторичне запитання: якщо на Курилах живе чимало українців, то чи не варто і там провести референдум щодо приналежності островів?

«Мода» обирати у владу журналістів не оминула і Японію: опозиційні партії назвали своїм кандидатом Шюнтаро Торіґое, який працював свого часу кореспондентом Mainichi в Тегерані, потім — коментатором в Asahi, переживши онкозахворювання, став громадським діячем і активно виступав проти прийняття законів про колективну безпеку.

Особливу увагу преси та громадськості цими днями прикуто до того, наскільки прозоро кандидати використовують виборчі фонди і взагалі, наскільки бездоганний їхній «бекґраунд» щодо корупційних діянь. Інша група питань, щодо яких токійці вимагають активних дій від кандидатів, стосується соціальної сфери.

Вибори нового губернатора нинішнього року мають ту особливість, що саме йому належить підхопити естафету від Ріо-де-Жанейро на церемонії закриття Олімпійських ігор 21 серпня. І головне — не тільки прийняти Олімпійський прапор від імені Токіо, а й забезпечити належну підготовку до наступної Олімпіади.

Ніна БАЛИКОВА.
Токіо.

248 млн. грн. сплатили за перше півріччя цього року лісгоспи Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства, в тому числі понад 65 млн. грн. єдиного соціального внеску та 4,3 млн. військового збору, інформує наш власкор Оксана Лук'яненко

У селі Жеребкове Ананьївського району Одеської обл. на місцевому складі ПММ спалахнув бензовоз. Пожежа виникла біля складського приміщення під час переливання пального в цистерни. Вогонь знищив бочку бензовоза, порожню цистерну, дах складського приміщення. Завдяки вмілим діям пожежників удалося врятувати три ємності з паливом. Трьох працівників підприємства госпіталізовано з опіками, *повідомляє В'ячеслав Воронков*

У симуляційному центрі навчатимуться не лише студенти, а й військові та поліцейські

Симуляційний центр створять у Тернопільському державному медичному університеті ім. І. Горбачевського. Допоможе в цьому польська компанія «Медлайн» (Medline Sp. Z. O. O.).

Відповідний договір підписали ректор університету Михайло Корда і директор регіону Східної Європи «Медлайну» Стефан Кущак. Як розповів на прес-конференції Стефан Кущак, у нього українське коріння, тож він почувається зобов'язаним щось корисне зробити для України.

У світі давно відмовляються від інтернатури як дорогого задоволення: після отримання диплома майбутні медики ще два роки ходять тінню за практичними лікарями, щоб закріпити отримані знання на практиці. Тим часом це можна робити під час навчання в університеті. Для цього існують симуляційні центри, де можна практикуватися на манекенах, муляжах, з допомогою комп'ютерних програм і навіть акторів.

За словами Михайла Корди, в одному з університетських корпусів під симуляційний центр уже виділили поверх, розгорнули операційну, перев'язочну, закупили частину манекенів, муляжів — загалом вклали понад 2 мільйони гривень. Тепер потрібно підготувати викладачів. Університет виграв грант, і вони поїдуть навчатися до Франції. В усьому іншому допоможуть поляки.

Про деталі укладеної угоди розповіли Стефан Кущак, Степан Барна, Михайло Корда і Володимир Струк (зліва направо).

У симуляційному центрі навчатимуться не лише студенти. Домедичну підготовку зможуть пройти армійці, нацгвардійці, патрульні поліцейські. «Для нас це дуже актуально, — сказав начальник управління патрульної поліції у Тернополі Володимир Струк, — адже поліцейські першими прибувають на місце ДТП, інших подій, і важливо, щоб вони могли кваліфіковано надати першу домедичну допомогу». Навчатимуть цього і військовослужбовців 44-ї окремої артилерійської бригади, що дислокується у Тернополі, представників Нацгвардії.

«На першому етапі протистояння на сході наша армія зазнавала великих втрат, зокрема й від поранень, — вважає голова ОДА Степан Барна. — Аптечки бійці мали, але не вміли ними користуватися. Дбали передусім про озброєння, харчування, лише згодом прийшло розуміння того, що людей потрібно навчити елементарних навичок домедичної допомоги. Зрештою, вони знадобляться кожному і в мирному житті».

У ТДМУ першими це усвідомили. Це один із небагатьох медичних вишів, де зуміли зберегти військову кафедру. Нині кафедра медицини катастроф та військової медицини проводить велику роботу не лише щодо навчання студентів. У навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина» вона організовує вишколи для військових, поліцейських. У перший рік війни в університеті створили медичний загін спецпризначення «Білі берети», волонтери якого багато зробили для організації надання медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях, підготовці інструкторів не лише на рівні області. Сюди приїжджали вчитися з усієї України. Тож створення одного з перших у нашій країні симуляційних центрів лише розширить можливості для цього.

Регіональний менеджер Східної Європи компанії «Медлайн» Володимир Грицина, який, до речі, брав участь в антитерористичній операції, продемонстрував сумку поліцейського, з якою виходять на чергування польські патрульні. В ній є комірець, який одягають потерпілим у разі травмування шиї та хребта, голка для пневмотораксу, дихальна маска, прилад для пробивання скла та розрізання пасків безпеки, засоби для перев'язок, дезінфекції, кровоспинні препарати тощо. Комплектувати таку сумку в Україні можуть на власний розсуд, вважає Володимир Грицина. Головне, щоб вона була. Завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини університету Арсен Гудима вважає, що про це має подбати місцева влада. У Тернополі на перших порах таких сумок потрібно не менше тридцяти.

Людмила НАКОНЕЧНА.
Тернопільська область.
Фото автора.

Про героїв. Живих і полеглих

Україна відзначила 20-ту річницю основного правового документа — Конституції. Один із її постулатів — захист територіальної цілісності — здійснюють найкращі сини українського народу на сході нашої Батьківщини. Серед тих, хто робив це з честю і мужністю, два земляки, родом зі Світловодщини (Кіровоградщина), — Олександр Логвиненко та Віталій Іскандаров, учасники боїв на Дебальцевському напрямі.

За спинами — жінки і діти

Олександр Логвиненко (крайній ліворуч) ***із бойовими побратимами на передовій.***
Фото з архіву Олександра ЛОГВИНЕНКА.

Олександра Логвиненка мобілізували в серпні 2014-го, направили служити до 57-ї окремої мотопіхотної бригади. Після інтенсивної підготовки в листопаді підрозділ направили в зону АТО, на позиції біля м. Вуглегірськ Донецької області. Бої в цьому напрямку тривали тоді напружені. Незважаючи на переговори в Мінську, незаконні збройні формування напирали, марячи створити «котел».

Бій, що відбувся 6 лютого 2015 року поблизу села Чорнухіного, кардинально змінив долю Олександра Логвиненка.

Ворожа артилерія вела нещадні обстріли, в яких гинуло й мирне населення. Командування прийняло рішення про евакуацію цивільних. З противником було обумовлено припинення вогню і створення «зеленого коридору» для їх безпечного виводу. Для прикриття цієї операції у район Чорнухіного виділили бійців групи забезпечення бригади, в якій Олександр служив маскувальником.

Українські воїни почали ставити мінне загородження для прикриття колони. Та раптово, незважаючи на домовленість про припинення вогню, вороги почали атаку. В напрямку колони посунули ворожий танк і піхота, яку важко було порахувати. Наших бійців разом із Сашком було шестеро. Незважаючи на це, вони геройчно прийняли бій, розуміючи — за їхніми спинами йде колона цивільних, серед яких жінки та діти.

Першим вогонь відкрив ворожий танк, потім пішла в атаку піхота. Українські вояки мужньо давали відсіч, та сили були нерівні. Олександр побачив, як ворожа машина розвернула башту в його бік. Вибух пролунав зовсім поруч. І — пітьма. Невдовзі воїн прийшов до тями. Все було, як у тумані. Довкола лунали постріли. Наші бійці, відстрілюючись, відходили. Сашкове обличчя було залите кров'ю, руки він не відчував. І знову пітьма. Отямився на ношах. Вдалині палав ворожий танк, а біля нього на снігу лежав земляк Віталій Іскандаров із села Свердлівка, який прийняв тут свій останній бій.

Потім був госпіталь у Дебальцевому, евакуація, інші госпіталі й нудне очікування висновків медичної комісії, яка остаточно списала Олександра Логвинова, оскільки в тому бою він втратив око.

За участь в АТО герой нагороджений чотирма державними нагородами.

Нині цей життєрадісний юнак проживає у Світловодську...

Сергій КОВАЛЕНКО,
молодший лейтенант.

З бійцем прощалися у березні

Пробудження природи на початку затьмарила сумна звістка, що швидко облетіла Свердлівку та Павлівку. Довго не хотілося вірити, що чорне крило війни торкнеться і їх мешканців. Не пам'ятає, мабуть, Свердлівка за весь період свого існування такої кількості людей, які зібралися, щоб провести в останній путь свого земляка 36-річного Віталія Іскандарова, який геройчно загинув 6 лютого 2015 року під селом Чорнухіне Луганської області.

У Павлівській школі він навчався з 5-го класу. Прямував луками на навчання, радів сонцю і ранковій росі. Завжди з посмішкою, веселий, щирий і відвертий, готовий прийти на допомогу. Таким запам'ятали його вчителі, друзі, однокласники. Віталій був працьовитим, любив грати у футбол. Був люблячим сином, а згодом став таким же чоловіком і батьком. А коли прийшла повістка стати на захист Батьківщини — пішов без вагань. Безжальна ворожа куля обірвала життя воїна.

Старший солдат Іскандаров Віталій Нуралійович нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

А 12 вересня минулого року на будівлі школи в селі Павлівка відкрили меморіальну дошку на честь загиблого в зоні АТО випускника 1995 року. Того дня Павлівка знову була в глибокій скорботі. Низько схилили голови земляки перед світлою пам'яттю воїна. Меморіальну дошку попросили відкрити маму та дружину Віталія Іскандарова. Учні, директор школи, сільський голова, представники райдержадміністрації висловили біля пам'ятного знака теплі зворушливі слова.

Меморіальна дошка на честь Віталія Іскандарова.
Фото Богдана ДРОЗДОВА.

Спасибі вам, воїни, за наші життя, мир та спокій!

Тетяна ГОРЄВА,
заступник директора з навчально-виховної роботи Павлівської загальноосвітньої школи.

Лише згодом прийшло розуміння того, що людей потрібно навчити елементарних навичок домедичної допомоги

«А цей прапор мені передав боєць із позивним «Лісоруб»

Кажуть, що кожне покоління переживає війну, і ця істина має місце бути, зважаючи на збройний конфлікт на Донбасі. Це — сторінка історії країни, людей, яка зібрала чимало доказів і свідчень подій. А пишуть цю історію звичайні люди, яким дороге все, що пов'язане з їхньою рідною землею. Один із них — підприємець зі Старобільська, волонтер Володимир Вінник. Він створив домашній музей бойової слави (на знімку)***, який мало не щодня поповнюється новими експонатами й обіцяє стати філією міського музею.***

Спочатку це можна було назвати колекцією. Володимир Вінник — волонтер, і, завдяки такому роду занять, до його рук потрапляли різні предмети, так чи інакше пов'язані з подіями, що відбуваються в країні з 2013 року. Наприклад, каска бійця з позивним «Бандера» добровольчого батальйону «Айдар», у якій він прибув на фронт просто з Майдану, осколки снарядів, які йому дали на передовій як докази російської агресії. А ще — документи, світлини, особисті речі, прапори. Один із державних прапорів йому подарував боєць батальйону «Айдар» з позивним «Лісоруб». Коли його підрозділ стояв у Трьохізбенці, він переплив Сіверський Донець і встановив цей прапор на окупованій території. Причому встановив у такому місці, яке добре прострілювалося, і з цієї причини окупанти не могли його зняти. І тільки коли «Айдар» залишав ті позиції, боєць зняв прапор і передав його волонтерам. Полотнище кілька разів розстрілювалося, побите осколками й кулями, але вистояло й витримало всі випробування. У цьому невеликому музеї кожен предмет має свою історію.

— Ці бійці, — Володимир показує на чотири світлини, — загинули, захищаючи нашу землю в 2014 році. Двоє загинули в Щасті, біля ТЕЦ, двоє — у селищі Побєда Новоайдарського району. Наші позиції були обстріляні з російської території «ураганами», і тоді полягло півтора десятка українських воїнів, було спалено техніку. Сьогодні ми намагаємося з'ясувати долю і обставини загибелі кожного нашого бійця. Волонтери Старобільська брали участь у похороні тих із наших героїв, які поки що значаться «тимчасово невідомими», ті, хто загинув в 2014 році на 29-му і 32-му блокпостах на Бахмутському шляху, між Щастям і Металістом. Стосовно кожного загиблого ведеться кримінальне провадження для встановлення особи, триває пошук родичів. А поки рідних бійця не знайдено, ми доглядаємо могили. Спочатку поховали 28 бійців, потім ще 9. Кількість невідомих поступово зменшується. Нині залишилася 21 могила «тимчасово невідомих». Як ми дізналися, Дмитро Рожков з міста Котовська Одеської області ще за життя сказав своєї матері, що в разі загибелі хоче бути похованим на землі, яку захищав. Мама виконала прохання сина. Вона приїжджає на його могилу. А наше завдання — опікуватися про матір героя. У цієї жінки було троє дітей, в живих нікого не залишилося.

Володимир уже зібрав майже півсотні експонатів, які оповідають про нелегку долю людини в умовах АТО. Цей фонд поки що тримає на своїх торговельних точках і планує, що невдовзі створить справжній музей. Крім експонатів, пов'язаних із бойовими діями на Донбасі, в нього багато різних предметів старовини, що стосуються історії Старобільська, який колись був великим повітовим містом. Є докази, що тут у полоні під час Другої світової війни утримувалися польські офіцери. Але головні експонати — ті, що фіксують події сьогоднішньої історії краю.

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.
Фото Олени ОСОБОВОЇ.

Останній подвиг

Солдатська доля мінлива. Комусь щастить провести на війні багато місяців і повернутися неушкодженим. Когось наздоганяє осколок чи куля в першому бою. 11 липня 2014 року загинули прикордонники — старші сержанти Василь Поляков та Анатолій Луцко…

12 червня з розташування Мобільного загону в Києві виїхала на схід зведена застава на трьох БТР-80. Серед них — екіпаж навідника-оператора Василя Полякова, механіка-водія Володимира Сови та навідника АГС-17 Анатолія Луцка. Автоматичні станкові гранатомети приварювали на броню БТРів за баштою. Навідник був абсолютно незахищеним, тож цю зброю використовували лише за крайньої необхідності. Незважаючи на ризик, «зеленим кашкетам» катастрофічно не вистачало вогневої потужності, тому практика приварювати до броні АГС була поширена.

— Ми конвоювали колони. За весь час провели їх 33, — розповідає Володимир Сова. — Нам щастило — не траплялися фугаси, обстріли. Усі хотіли їхати з нами. Думали, що маємо якісь амулети.

Толя Луцко захоплювався мотоциклами, на дозвіллі обслуговував власний байк. Тепер байкерські рукавиці використовував як тактичні, а знання техніки — для справи. Василь Поляков допомагав молодим сусідам-танкістам налаштувати зенітний кулемет і практично не відходив від своєї бойової башти, але підтримка КПВТ (14,5-міліметровий великокаліберний кулемет) могла в будь-який момент знадобитися товаришам.

— В Успенці вдень два БТРи стояли в одному місці поряд, — розповідає офіцер «Алекс», командир бронегрупи. — На ніч ми розвели машини. Точно у місця, де вони стояли, з початком нічної атаки терористів приземлилися дві міни. Під час бою в іншому БТРі заклинив КПВТ. Екіпажі зв'язалися по радіо і з'їхалися. Василь перебіг у сусідній БТР, просто під обстрілом усунув затримку кулемета і повернувся на своє місце. Бойові машини знову зайняли свої позиції й добряче насипали ворогу з двох стволів.

Потім — «Довжанський». Виснажливі щоденні обстріли, життя під постійним вогнем. Артилерія і міномети били здебільшого з території Росії. Протитанковий рів уздовж кордону бойовики використовували як укриття і хід сполучення. Стріляти по російській території було заборонено — це загрожувало початком повномасштабної війни.

10 червня ми вивезли на трьох БТРах наряд Білгород-Дністровського мобільного прикордонного підрозділу, — згадує «Алекс». — О 17—18 годині, коли поверталися, почався обстріл позицій біля пункту пропуску. Бив міномет. Усі залягли в укриття. В цей час ворог виставив протитанкові керовані ракетні комплекси (ПТРК) і відкрив прицільний вогонь по бронетехниці. З посадки спалили бойову машину піхоти 72-ї бригади ЗСУ, інша ракета влучила в бліндаж. Це тактика російських десантних підрозділів, а не піхоти чи, тим більше, незрозумілих «шахтарів». У бліндажі були п'ятеро прикордонників і п'ятеро бійців ЗСУ. Усі вони дістали поранення. Анатолій Луцко, Василь Поляков і Володимир Сова в цей час були у таборі зі своїм БТРом. Не маючи зв'язку з командуванням, вони прийняли рішення миттєво — поїхали на територію пункту пропуску до розбитого бліндажа і забрали поранених. Усе це під прицільним вогнем мінометів і ПТРК, перед якими захист БТРа безсилий. Коли поверталися — просто біля них розірвалася ракета. Обійшлося. Завдяки своїй відчайдушній хоробрості екіпаж врятував життя десяти наших військових.

У ніч на 11 липня старший сержант Василь Поляков дрімав у кріслі навідника, як завжди — біля кулемета, на випадок несподіваного бою. Ранок почався обстрілом о третій годині. За триста метрів на пагорбі була окрема позиція, де тримали оборону четверо бійців ЗСУ. Їхня БМП підірвалася на міні раніше, і хлопці працювали як вогнева точка піхоти. Звідти передали по радіостанції, що на пагорбі поранений — потрібна техніка для евакуації. Била російська артилерія, розривалася відчаєм радіостанція. Щоб не втрачати жодної секунди, Василь пересів за кермо і під'їхав до бліндажа, де ночували Анатолій Луцко та Володимир Сова. За мить прикордонники були в бойовій машині. Прориватися довелося з боєм. БТР ривками добрався до капоніра.

Звідси відстрілялися по «нулю» та протитанковому рову, де причаївся ворог, і вирушили до пагорба. Екіпаж спробував зв'язатися по радіостанції з групою, яка просила допомоги, але марно... БТР під'їхав ближче, за двадцять метрів Василь та Анатолій почали кликати побратимів. Зрештою, Поляков поповз за пораненим. Він швидко знайшов секрет армійців і спробував винести пораненого. Згодом зрозумів, що той загинув. З тилу, звідки раніше не стріляли, стартувала ракета ПТРК. Вона влучила в борт просто під баштою навпроти місця навідника, кумулятивний струмінь пропалив броню наскрізь. Анатолій Луцко загинув на місці. Двигун ще працював.

Незважаючи на сильну контузію, Володимир Сова намагався включити передачу, щоб вивести машину з-під обстрілу, але марно: БТР був пошкоджений надто сильно. Тоді прикордонники піднялися на пагорб і зайняли оборону разом із бійцями Збройних Сил, викликаючи підмогу. Бійці мобільного загону на чолі з командиром (позивні «Фелікс», «Алекс», «Тоха», «Мітла», «Саша» та ін.) кинулися на допомогу товаришам пішки і майже дійшли. Почали кликати Сову та Полякова. Ті зорієнтувалися на звук і разом з бійцями ЗСУ попрямували до них. Володимир повз кущами. Василь рвонув пагорбом і прибув першим. Доповісти командиру про ситуацію Василь не встиг. «Толіка вже немає», — такими були останні слова героя. У цю мить його життя обірвала куля ворожого снайпера. Противник відкрив по групі шквальний вогонь. Стали ближчими розриви ПТРК. Товариші з табору намагалися прикрити вогнем мінометів. Армійці прислали на допомогу танк. З боєм, серед розривів снарядів і свисту ворожих куль, прикрившись бронею, ті, хто залишався живим, прорвалися до основних позицій на пункті пропуску «Довжанський».

Старшого сержанта Володимира Сову нагороджено медаллю «Захиснику Вітчизни», старших сержантів Василя Полякова та Анатолія Луцка — орденом «За мужність» III ступеня посмертно. 12 лютого 2016 року рішенням Дмитрівської сільської ради іменем старшого сержанта Василя Полякова названо вулицю в рідному селі. Побратими Василя Полякова та Анатолія Луцка сьогодні в строю. Ніхто з них не звільнився, не демобілізувався. Вони щомиті готові виконати бойовий наказ. Час не вгамує біль рідних і близьких, але пам'ять про людей, які без вагань приймали смертельно небезпечне рішення і поспішали на допомогу, залишиться в наших серцях назавжди.

Володимир ПАТОЛА.

ЛИСТИ З ДОНЕЦЬКА

У невизнаній «республіці» інакодумство припиняють навіть на науковій конференції

Недавно я відвідав міжнародну наукову конференцію в улюбленому з юнацьких років Донецькому національному університеті. У виші, що залишився в «ДНР», зберегли колишню назву. У перший день, як зазвичай, — урочисте відкриття. Але через відсутність вільних місць багатьом не вдалося на нього потрапити.

Наступного дня охочим удалося побувати на секційних доповідях, але плани змінювали, і доповідей було мало. Доходило до того, що з майже півсотні запланованих прочитали лише десять, і на тому засідання швидко закінчили (за дві години замість п'яти). Правда, уже продавалися опубліковані збірники доповідей у восьми томах, які в паперовому варіанті коштують досить дорого, майже 400 рублів за том (а зарплата викладача — від 1000 рублів). Організатори запевняли: мовляв, збірники будуть видані на електронних дисках і виставлені на сайті університету. Можливо, так воно й буде, але чомусь і досі цього не зробили навіть частково.

Найголовнішим на конференції, звичайно, став круглий стіл у головному корпусі університету «Право, політика, ідеологія: криза чи відродження?», присвячений подальшому розвитку «ДНР» і «ЛНР». Суть доповідей зводилася до такого: росіяни, мов, планують тут зробити, як в Абхазії: поруч кордон із Росією, і у випадку «неправильної» (звичайно, на думку Кремля!) поведінки керівництва «ЛНР/ДНР» Москва введе свої війська й буде збройним шляхом впливати на Україну для отримання результату, потрібного тільки їй, як це робить і нині. Тому всі ці Мінські переговори та вибори в «ЛНР/ДНР» потрібні теж тільки Росії, а не тим же виборцям з «республік» або взагалі українцям, казали доповідачі.

Були серед промовців і прихильники створення «республік» як окремої держави або держав. Вони висловлювалися за встановлення добросусідських відносин і з РФ, і з Україною в усіх напрямах: економічному, торговельному, науковому, пенсійному тощо. Але цих доповідачів досить жорстко перевивала російська делегація (політик Сергій Бабурін та інші). Тобто Росія, навіть в особі учасників наукової конференції, жорстко припиняє інакодумство: лише бути маріонеткою й робити те, що накаже Кремль!

Такі от «гострі кути» вилізли на «круглому столі». Через це на ньому навіть спалахнула жорстка дискусія й суперечки щодо зазначених питань. Виявилися три політичні течії: одні — за приєднання до Росії, другі — за приєднання до України (однак відкрито цього не висловиш — можна потрапити до підвалів), а треті — за те, щоб «ДНР» і «ЛНР» були окремою державою й проводили незалежну політику і від України, і від Росії та Заходу — нікому не подобається погане керівництво. Тому й висновок сам собою напрошується: «ДНР» і «ЛНР» — це винятковий засіб впливу Росії на Україну: військовий, політичний, економічний тощо, з використанням невдалої соціально-політичної ситуації в Україні, а не якийсь черговий «подарунок» від «доброї матінки» черговим «нещасним і знедоленим» жителям чужої країни.

Ігор БЕСПРОЗВАНИЙ.
Донецьк.

Мар'їнка болить мені й досі

У кінці липня 2014 року місто Мар'їнка Донецької області знову стало українським. Його визволили військові та добровольці, повернули у жовто-блакитний сегмент карти. Тоді ми визволили багато населених пунктів, але я маю бажання розповісти саме про Мар'їнку — місто, яке за рік часу стало мені рідним.

Маленьке таке містечко. До війни тут мешкало близько 10 тисяч людей, а тепер заледве набереться кілька тисяч. Гарненький зелений центр із широкою центральною вулицею, ошатні будиночки у зелені дерев, футбольне поле... Коли я потрапив у Мар'їнку, на футбольному полі уже не грали. За ним були позиції сепаратистів. Це ми бачили з нашого спостережного пункту **(фото 1.)**

Якось до нас приїхали журналісти і запитали в «Бізона», який, спираючись на кулемет, дивився у вікно: «Що ви робите?» (стежив за позиціями ворога). «Дивлюсь футбол, без м'яча та гравців», — відповів їм на те «Бізон».

Із приходом у Мар'їнку «руського міра» зникли не тільки футболісти. Забиратися довелось ветеранам Великої Вітчизняної, яких бойовики вигнали з лікарні, **(фото 2.)** бо вирішили облаштувати там свої позиції. Втікати довелося і дітям з інтернату, бо там мали поставити ворожі міномети. По вулицях нишпорили озброєні бойовики, розпитуючи про людей, які співчували Україні.

На щастя, це жахіття було недовгим. Мені пощастило служити з людьми, які визволяли містечко два роки тому. Від них я знаю, як це було. — Вони тут міцно сиділи, — розповідав мені заступник комбата танкового батальйону «Бедрик», який на той час був військовослужбовцем 51-ї бригади. — Сєпари засіли за цим бетонним парканом біля елеватора. Ми як почали по них бити, то ті бетонні секції по повітрю літали. А от у тих будинках снайпер сидів. Його піхотинці потім знешкодили. Зараз елеватор наш. Трохи подовбаний, бо по ньому недавно била ворожа артилерія, але стоїть **(фото 3.)**. Може, колись, після війни, запрацює знову. А у будинку, звідки снайпер стріляв, порядкують майстри — ремонт у квартирах роблять.

Брав Мар'їнку батальйон спецпризначення «Колос», сформований з військовослужбовців 51-ї бригади, та батальйон «Азов». Серед бійців, які штурмували місто, був і Олександр із позивним «Птаха».

— За цим будинком — ми, **(фото 4.)** за іншим — уже росіяни. Ми спробували розрізати Мар'їнку на дві частини і потім зачистити. З першого разу не вдалося. В нас були втрати. З другого дійшли до центру. Сильний був бій. Сєпари, коли зрозуміли, що не втримаються, накрили Мар'їнку градами та мінометами. Врешті, нам вдалося відкинути їх до конезаводу, — розповів «Птаха».

Минулого літа, коли Мар'їнку захищала 28-ма бригада, ворог знову спробував захопити місто. Це була справжня битва. Готували операцію російські військові, атакував російський спецназ за підтримки артилерії, і закінчилося все повною поразкою «російскаво оружия». 28-му поміняли ми, і майже рік тримали її, чіпляючись за окопи на останній вулиці.

Майже рік під снігом, дощем і яскраво-помаранчевим сонцем. День за днем я ходив по вуличках Мар'їнки, і перехожі віталась зі мною. Я добре пам'ятаю стареньку, яка взяла мене за лікоть і сказала: «Дякую вам, синочки». Пам'ятаю смак яблук, якими мене пригощали на вулиці Тельмана. Таню та Леоніда, які живуть у будинку навпроти ворожих позицій, і які завжди запрошували мене на каву.

— Тільки не іди з головного входу, там тебе дуже від них видно. Лізь із тильної сторони, через паркан, — казав Леонід. Я ліз і назустріч мені, радісно підвиваючи, біг велетенський маламут Мішка **(фото 5.)**.

Я скучаю, бо не бачу діді Володі та тьоті Галі, які ображались, якщо я питався дозволу помитися в них, бо вважали, що їхній дім — мій дім. І мені бракує телефонних дзвінків керівника будинку творчості **(фото 6.)** — Аліни і її голосу: «Владька, коли стріляти перестануть, бери Сан Санича і приходьте, я ухи наварила!».

Ми пішли з Мар'їнки, і наше місце зайняли десантники, а потім гірсько-піхотна бригада та батальйон «Донбас». Їм теж важко, але я певен, вони надійно тримають підступи до міста. І все ж я за найменшої нагоди шукаю новини про Мар'їнку. І нервуюсь, знаючи, що її обстрілюють ворожі САУ.

Володимир ЯКУШЕВ,
старший лейтенант,
начальник прес-служби окремої механізованої бригади оперативного командування «Захід».

Фото автора.

Навантаження на пункти пропуску залишається високим

Упродовж тижня контрольні пункти в'їзду-виїзду через лінію розмежування на території Донецької області перетнули понад 210 тисяч осіб в обидва боки. Навантаження на такі пункти залишається високим. Про цю проблему йшлося під час зустрічі голови Донецької обласної державної адміністрації Павла Жебрівського з Послом та Головою гуманітарної підгрупи ОБСЄ Тоні Фрішем у Краматорську. Тоні Фріш визнав, що за рік робота над запуском КПВВ «Золоте» на Луганщині суттєво не просунулась через обстріли бойовиків, тому легкові автомобілі та вантажівки, які рухаються звідти, створюють додаткове навантаження на пункти перетину території Донецької області, повідомляє прес-служба обласної держадміністрації.

Знаки попереджають, що узбіччя дороги і поля заміновано.

Через великі черги десятки автомобілів і сотні людей залишаються ночувати перед блокпостами. За словами очільника Донеччини, КПВВ не можуть працювати цілодобово, і питання — в безпеці. «Якщо включати там вночі світло — це гарна мішень для бойовиків. КПВВ «Зайцеве» і «Новотроїцьке» постійно під обстрілами, тому безпекова складова переважає над незручностями», — підкреслив голова ОДА.

Він також додав, що на сьогодні не бачить можливості відкрити ще один контрольний пункт на території Донеччини. «Я обстежив всі маршрути і напрямки вздовж лінії розмежування, і додаткові місця поки що неможливо організувати. Нині спільно з Антитерористичним центром розглядаємо можливість перенесення КПВВ з Зайцевого до Майорська та з Новотроїцького до Березового. Це дасть змогу зменшити територію «сірої зони», але не послабить напруження на пунктах пропуску. Полегшити ситуацію може тільки відкриття КПВВ у Луганській області», — зазначив Павло Жебрівський.

«Вас вітає Україна!»

Керівник області перерахував п'ять пріоритетних питань, які має бути винесено на розгляд під час Мінських переговорів: «Це лінія електропередач Донбаська-1 в районі Вуглегірської ТЕЦ. Це відстійники на фенольному заводі поблизу Торецька. Це фекальні відстійники в районі Новолуганського Бахмутського району. Понад рік ми ніяк не можемо відновити газопостачання в районі Мар'їнки та Красногорівки, оскільки трубу поклали, але запустити газорозподільну станцію не дозволяють терористи. І ще один об'єкт — залізнична колія Оленівка — Комиш-Зоря. Ми повністю її відремонтували, але протилежна сторона не дозволяє проводити роботи в «сірій зоні», щоб відновити вантажне сполучення».

Коли верстався номер, стало відомо, що по позиціях контрольного поста «Майорськ», на якому несуть службу прикордонники Краматорського загону, російські найманці відкрили вогонь із гранатометів. Про це повідомили в прес-службі Державної прикордонної служби. Обстріл відбувся в ніч на вівторок. Прикордонники зайняли кругову оборону та відповіли противнику вогнем. Терористи змушені були відійти. Унаслідок атаки на контрольний пост ніхто із прикордонників не постраждав.

Іде огляд особистих речей

Напередодні в контрольних пунктах в'їзду-виїзду «Станиця Луганська» та «Зайцеве» на кілька годин зупиняли пропуск громадян та транспортних засобів. Поблизу першого пункту почалася пожежа, через яку сталися розриви мін та боєприпасів. Громадян, які перебували в контрольному пункті, евакуювали в укриття та на безпечну відстань. Крім того, біля контрольного поста «Майорськ» прикордонники зафіксували димову завісу з боку неконтрольованої території: вогонь охопив сусідні поля.

Пункт пропуску «Мар'їнка» нині щодоби перетинають 6 тисяч осіб та одна тисяча транспортних засобів.

Ліна КУЦ.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

У НОМЕР

Прифронтова Станиця відправила дітей на море

Уперше за час проведення АТО діти Станично-Луганського району відпочиватимуть на узбережжі Чорного моря. Майже п'ятдесят школярів із населених пунктів, розташованих поблизу лінії розмежування, вирушили на відпочинок на Чорноморське узбережжя в приміський заклад оздоровлення й відпочинку «Кабельщик» Одеської області. Здебільшого путівки отримали діти-сироти, діти, позбавлені батьківської опіки, із малозабезпечених і багатодітних родин. Зміна триватиме 21 день.

Кошти для відпочинку виділено в рамках реалізації районної програми оздоровлення й відпочинку дітей Станично-Луганського району на 2016 рік. Торік такої можливості в районі не було.

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.

Наберуться здоров'я та сил

В оздоровчому закладі «Електронік», що поблизу села Олександрія Рівненського району на Рівненщині, нині відпочивають та оздоровлюються діти із Красногорівки Донецької області, а в санаторно-оздоровчому комплексі «Сигнал» — із міста Попасна Луганської.

Відпочинок організовано за сприяння Рівненської ОДА та коштом обласного бюджету.

Загалом упродовж липня-серпня в цих оздоровчих закладах Рівненщини відпочинуть понад півтори сотні дітей із районів проведення АТО, **інформує Олександра ЮРКОВА**.

На узбережжі Чорного моря — у таборах Скадовська та Генічеського району Херсонської області відпочинуть нинішнього літа 73 дитини із Сумської області, батьки яких загинули в АТО. Це стало можливо завдяки договору про співпрацю у сферах туризму та оздоровлення, укладеному між двома регіонами. Ще 16 малюків віком до 7 років, батьки яких загинули на Донбасі, відпочинуть разом із мамами коштом місцевих бюджетів на Азовському морі. Оздоровчі зміни вже розпочалися. Сумська облдержадміністрація забезпечує проїзд юних відпочивальників до місць призначення. Діти з Херсонщини відвідають Сумщину в осінньо-зимовий період. Вони відпочиватимуть у заміських таборах санаторного типу, **передає наш власкор Володимир ЧЕРНОВ**.

ПІДТРИМКА

Допомагають відновити будинки

Міжнародний Комітет Червоного Хреста допомагає жителям Станиці Луганської в ремонті пошкоджених унаслідок бойових дій житлових будинків. Сьогодні в районному центрі налічується 15 будинків, серед яких два багатоквартирні, що підлягають відновленню та ремонту. Впродовж травня та червня одну приватну будівлю з допомогою МКЧХ було відремонтовано, робота ще на сімох об'єктах — на стадії виконання.

Критерієм для відбору будинків є наявність таких пошкоджень, які було спричинено обстрілами і які підлягають ремонту, а також фінансовий стан та вік господарів, які самостійно не можуть упоратися з проблемою.

Вл. інф.

Повернувся до своїх рослин — і вижив

ІСТОРІЯ ОДНОГО ЛУГАНЧАНИНА

...Розсадник декоративних рослин Луганського університету ім. Тараса Шевченка розташувався в невеликому селі на шість дворів біля самого українсько-російського кордону. Місця тут чудові! Цілюще повітря, унікальні джерела води в районі Іллєнки і найчистіша в області ріка Деркул. Микола Лисечко завідував цим господарством і працював над кандидатською дисертацією, досліджуючи біоекологічні особливості плодових дерев в умовах Донбасу. На момент подій 2014 року, коли в Луганську почався сепаратистський рух, господарство мало понад 200 видів декоративних рослин, здебільшого хвойних. Скажімо, лише ялівцю було майже сорок різновидів, а ще ялини, туї. На окремій ділянці росли листяні кущі та дерева — спіреї, барбариси, піраканти. Розсадник розташовувався за десять метрів від кордону з Росією, і ця обставина відіграла фатальну роль у житті господарства та самого Миколи. Влітку 2014-го ця ділянка кілька разів переходила з рук у руки, територія постраждала від пожеж, а тутешні будинки внаслідок боїв було розбито та розграбовано.

Але це трапилося пізніше, а до серпня 2014-го Микола продовжував залишатися в розсаднику, хоча тут також було небезпечно. Державний кордон проходить по руслу Деркулу, і в одному місці має виступ, який заходить на нашу територію. Саме з цього місця й стріляла російська артилерія по Луганську. З боку РФ в Україну летіли снаряди, чувся ляскіт гусениць танків, гул важких машин і постріли. Пізніше російські ЗМІ передавали, що по обласному центру і його околицях стріляла зброя ЗСУ, і населення змушене було в це вірити.

Дружину з дочкою Микола відправив у центральну частину України, а теща запропонував тимчасово пожити на території розсадника, доки не стихнуть бойові дії. Одного серпневого дня він поїхав до Луганська по продукти і тещу, щоб одразу повернутися назад. Зворотний шлях проходив по знайомому маршруту. Вже проїхали Вільхову, от уже до Іллєнки рукою подати. І раптом — вибух, нестерпний біль і темрява. З'ясувалося, що його машина наїхала на протитанковий фугас. Теща загинула відразу, а йому обпалило нижню частину тіла. Ледь пересуваючись на закривавлених ногах, падаючи й повзучи, він в агонії почав іти убік свого табору. Знайомий лісник підібрав його, доправив до районної лікарні Станиці Луганської, а звідти машиною швидкої допомоги відправили в Луганськ. Затрималися б ще трохи — і з життям довелося б розстатися.

Миколі Лисечку допомагає донька.

А в Луганську в цей час не було ні світла, ні води, ні зв'язку. Населення в паніці залишало місто, прогнози були невтішними, і Микола зрозумів, що звідси треба вибиратися, якщо він хоче залишитися живим. Через одну жінку, яка їхала за межі Луганщини, він передав звістку дружині, і вона відразу приїхала. Микола в цей час був у дуже тяжкому стані. Через відсутність необхідних умов для проведення операцій — води й електрики — пересадку шкіри йому не проводили, обмежуючись тільки перев'язками. Повноцінне лікування почалося тільки в Харкові, куди його майже в критичному стані відвезла дружина. Із серпня 2014 року по квітень 2015-го Микола переніс не одну операцію. Заново вчився ходити, а щойно вийшов з лікарні — зайнявся організацією вивезення рослин із розсадника в інше місце.

У цей час із сім'єю переїхав до Старобільська, куди перемістився університет. Тут було орендовано ділянку землі, на якій почали створювати новий розсадник. Без Миколи — ніяк. Він — директор розсадника, його душа, успіх, його майбутнє. Пересуватися на своїх двох Миколі було важко. Вогонь пошкодив сухожилля, і якби не спеціальні пластикові чоботи, то довелося б користуватися інвалідним візком. Але він хотів бути мобільним, він хотів бути повноцінним, тому не шкодував себе. Щоправда, попри диво-чоботи, пересуватися ставало дедалі важче і важче. Якщо раніше з перервами на відпочинок він міг рухатися цілий день, то згодом після п'яти-шести годин ноги стомлювалися й відмовлялися працювати.

Ще раніше, коли у нього запитували, що робитиме, коли вийде з лікарні, Микола казав: «Повернуся до своїх рослин». І він повернувся. Те, що побачив у розсаднику, обпалило серце. Декількома «КамАЗами» частину рослин вдалося все-таки вивезти й посадити в новому старобільському розсаднику. Хоча Микола й розумів, що цей експеримент не обіцяв особливого успіху: на календарі був липень, і дерева в таку пору року не висаджують. Але іншого виходу не було, тому вирішив ризикнути. Багато дерев не витримали зиму й загинули. Чекало директора ще одне випробування. У зв'язку з фінансовими труднощами ректорат університету вирішив відмовитися від розсадника.

Микола стояв перед вибором: або господарство гине чи хоча б знаходить якогось власника, або він сам, Микола Лисечко, бере його у свої руки, перетворює на свою власність, продовжуючи проводити наукові експерименти та дослідження. Останнє заманливо. Але де взяти кошти на такий великий проект? І тут йому на допомогу прийшла міжнародна організація «Mercy corps». За її допомогою Микола придбав необхідне обладнання, маточник кущів. Ідей і планів у нового власника багато, а разом з тим багато й роботи. Поки що розсадник потребує лише капітальних вкладень, а віддачу обіцяє дати в ліпшому разі через три роки. Але Микола не втрачає надії. Доки його зелені вихованці підростуть — війна скінчиться, і людям якраз будуть потрібні гарні рослини, які допоможуть повернутися до колишнього життя.

Павло ВОРОНЦОВ.
Луганська область.
Фото з архіву Миколи ЛИСЕЧКА.

Про субсидії переселенцю, який мешкає в орендованій квартирі

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

Наша сім'я є переселенцями із окупованого міста Донецьк. Минулого року ми намагалися оформити субсидію, проте власник житла вкрай негативно ставиться до реєстрації нашого проживання в своїй квартирі, тим паче до переоформлення мною особових рахунків на сплату комунальних послуг. Яка процедура оформлення субсидій діє на сьогодні для внутрішньо переміщених осіб?

Галина, м. Дніпропетровськ.

На фоні тотального підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги, починаючи з травня минулого року громадяни продовжують оформляти субсидії за спрощеним порядком. Станом на червень 2016 року майже 3 986 тис. домогосподарств отримали таку державну підтримку. В травні минулого року можливість отримувати субсидію було надано громадянам, які орендують житло. Тому внутрішньо переміщені особи, навіть не маючи реєстрації у житловому приміщенні, в якому вони фактично проживають, можуть звертатися по оформлення субсидії.

Для призначення внутрішньо переміщеній особі адресної допомоги на оплату житлово-комунальних послуг, структурному підрозділу з питань соціального захисту населення за місцем проживання **подаються такі документи:**

— заява про призначення житлової субсидії;

— декларація про доходи і витрати осіб, які звернулися по призначення житлової субсидії;

— договір найму (оренди) житла.

У пункті 6 Положення про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива зазначено, що субсидія призначається особі, яка не зареєстрована, але фактично проживає у житловому приміщенні (будинку) на підставі договору найму (оренди) житла, **якщо їй нараховується плата за житлово-комунальні послуги.** До внесення змін у чинне Положення, обов'язковою умовою призначення субсидії орендарю було **відкриття на останнього особового рахунка зі сплати житлово-комунальних послуг**. У зв'язку з тим, що особові рахунки на сьогодні відкривати орендарю необов'язково, свідченням того, що він оплачує вартість житлово-комунальних послуг, а не власник житла, — є відповідний пункт в договорі оренди. Окрім того, в ньому варто зазначити кількість людей, які будуть проживати в помешканні.

Для призначення субсидії сукупний дохід обчислюється виходячи з нарахованих особам доходів без урахування податку з доходів фізичних осіб, відомості про які надаються структурним підрозділам з питань соціального захисту населення ДФС, Пенсійним фондом України, фондами соціального страхування, а також розмірів державної соціальної допомоги, що виплачується структурними підрозділами з питань соціального захисту населення (крім частини допомоги при народженні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, частини допомоги при усиновленні дитини, виплата якої здійснюється одноразово, одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня», державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, **щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг).**

Внутрішньо переміщені особи, яким призначено субсидію, зобов'язані протягом місяця поінформувати структурний підрозділ з питань соціального захисту населення про зміну складу осіб, які фактично проживають у житлі, їх соціального статусу, переліку отримуваних житлово-комунальних послуг, умов їх надання, виконавців житлово-комунальних послуг, купівлю товарів або оплату послуг на суму, яка перевищує 50 тис. гривень, шляхом подання відповідних документів.

У засобах масової інформації періодично з'являються суперечливі повідомлення щодо повернення субсидій. Незважаючи на те, що субсидія є безповоротною, є випадки, коли **внутрішньо переміщеній особі доведеться повернути допомогу від держави.** Це можливо тоді, коли субсидію перерахували надміру внаслідок свідомого подання громадянином документів з недостовірними відомостями або неповідомлення громадянином про вищезазначені зміни.

У разі якщо вартість фактично використаної послуги менша, ніж обов'язкова частка витрат на оплату цієї послуги, внутрішньо переміщені особи мають сплачувати її фактичну вартість. Сума субсидії, яку було перераховано і яка не використана внаслідок економії споживання послуг, зараховується виконавцем/виробником як оплата послуг, у тому числі обов'язкової частки платежу домогосподарства, на наступні розрахункові періоди.

Отже, внутрішньо переміщеним особам, які ще не встигли оформити субсидію, варто звертатися до територіальних органів управлінь соціального захисту населення. Нагадаємо, що для орендарів субсидія призначається на строк дії договору найму (оренди) житлового приміщення, але не більш як на 12 місяців з місяця звернення по її призначення. На наступний строк субсидія призначається за особистим зверненням переселенця.

Наталя ТИТАРЕНКО.

ДЛЯ ДОВІДКИ

Для того щоб здавати власне майно (квартиру, будинок, кімнату) в оренду необов'язково реєструватися приватним підприємцем. Якщо власник здає таке майно фізичній особі, то відповідальним за нарахування та сплату податку до бюджету є орендодавець.

ФАКТ

За результатами соціологічного дослідження, проведеного «Українською асоціацією фахівців із подолання наслідків психотравмуючих подій», з 431 опитаного учасника бойових дій усього лише сім відсотків були поінформовані про існуючі пільги та наявні можливості офіційними державними службами та структурами. Серед опитаних ветеранів АТО: 22,6% бійців одержали інформацію про належні їм за законом пільги від своїх друзів і товаришів, 19,9% довідалися про них від членів своїх родин, 14,2% одержали необхідну інформацію з Інтернету.

«Изба–читальня» як культурна лінія оборони

Донецька кав'ярня «Изба-читальня» була культовим для обласного центру місцем. Сюди приходили спілкуватися, працювати і шукати натхнення. Коло постійних відвідувачів згодом стало ядром активістів проукраїнських мітингів. У вже захопленому проросійськими силами місті навесні 2014-го учасники продовжували зустрічатися в улюбленій кав'ярні і навіть переховуватися там від переслідувачів. Після погроз від «нової влади» власники були змушені закрити заклад і кинути майже все майно.

Синьо-жовтий телефон для зв'язку з Донецьком, жартує Богдан Чабан.

Тепер знайома вивіска прикрашає одну із затишних вулиць у центрі Маріуполя. Директор-адміністратор Богдан Чабан, він же власник донецької «Избы-читальни», разом із друзями відкрили кав'ярню у приморському місті. В інтер'єрі — лаконічні меблі, дерев'яні полиці і книги, книги, книги... «Надсилали з усієї України, загалом 450 кілограмів. Тут і твори Ірени Карпи, і Пауло Коельо, і навіть повне зібрання творів Леніна передали. На всі смаки», — посміхається господар. Він — активіст донецького Євромайдану, член партизанського загону «Равлик», який діяв на тимчасово окупованій території, а нині повернувся до улюбленої справи.

У приміщенні — основний зал, горішній поверх з балконом та затишний підвал. Раніше тут розташовувався меблевий магазин, підвал був технічним приміщенням з трубами, сміттям тощо. На конкурсі бізнес-проектів переселенців, який проводила Програма розвитку ООН, донеччанин виграв грант у 222 тисячі гривень. Цього вистачило на придбання обладнання та перші витрати. На професійних ремонтників грошей уже не було, тому всі роботи виконували власними силами.

— Працювали чотири місяці разом із друзями. Довше, ніж планували, але все самі. Меблі, барна стійка, стільці, покриття підлоги, санвузли, електрика, сантехніка, — перераховує співрозмовник. — Ми не професіонали, але старалися. Наприклад, коли робили експертизу для пожежної інспекції, то електрик сказав, що все виконали правильно.

За останні два-три роки стало легше зареєструвати власний бізнес та отримати всі необхідні дозволи, відзначає власник закладу: «Ідеш і віддаєш заяву, робиш усе за нормами — і працюєш собі спокійно. Це не так, як було в Донецьку, коли ти не знаєш, з ким вирішувати проблемні питання. Вважаю, це загальна тенденція змін у країні. Якісь позитивні речі спостерігаються».

В інтер'єрі кав'ярні — книги, книги і книги.

У штаті закладу — п'ятеро осіб, із них троє — переселенці, двоє — місцеві мешканці. Для Маріуполя така кав'ярня — незвичний формат, місто лише звикає до того, що до закладу харчування можна прийти просто почитати книгу за чашкою кави чи зустрітися з друзями. Але дружня атмосфера приваблює багатьох. У закладі вже встигли побувати народні депутати Мустафа Найєм та Сергій Тарута, міністр культури Євген Нищук, голова представництва ЄС в Україні Ян Томбінський та ледь не половина учасників «Донбас медіа-форуму», який відбувся минулого місяця.

«Я дуже тішуся першими результатами. Раніше не міг передбачити, як це сприймуть у Маріуполі. Заклад вийшов трохи дорослішим, ніж у Донецьку. І я виріс за ці два роки. Але люди за поглядами і думками ті самі, які були і в Донецьку. Для мене це класне відчуття», — зізнається Богдан.

Усім переселенцям і демобілізованим учасникам АТО він радить не боятися розпочинати власний бізнес. Головне — поставити мету, визначити термін і працювати. Від найманого робітника підприємець відрізняється тим, що повинен сам розробляти завдання й оцінювати ситуацію, каже донеччанин. Думати не тільки про себе, а й про персонал також.

— Уперше відвідувачі заходять із цікавістю: мовляв, що це за читальня і що тут роблять? Але потім стають нашими завсідниками. Ми прагнемо, щоб люди приходили не як гості, а як друзі. Обмінюють книги, приносять нам свої, які роками стояли на поличках. Особисто мені подобається робота з людьми, пряме спілкування. Плюс цікаве місце, дуже схоже на європейські заклади, — порівнює бармен Денис Алтинов, який свого часу працював за кордоном, а тепер повернувся додому.

Донеччани-переселенці — окрема категорія відвідувачів, які, побачивши знайому вивіску, іноді не стримують сліз. Під час нашої розмови до Богдана Чабана кинулася з вітаннями подружня пара. Виявилося, що це мешканці обласного центру, які вирішили відсвяткувати з гостями сімейну подію в атмосфері читальні.

Нині у приміщенні донецької «Избы-читальни» господарює «міністерство оборони ДНР». Богдан Чабан упевнений: це не назавжди. «У прогнозах щодо українського Донецька питання «коли?» не таке важливе. Важливо як? Яким він буде українським, якими будуть ті люди? Ми кажемо про місто і зовсім не кажемо про людей. Намагаємося повернути території. А нам насамперед потрібно повернути людей. І тоді території повернуться самі».

ПРЯМА МОВА

Богдан Чабан:

— Людям треба показувати, що в Україні краще. Що Україна на них чекає. Тому треба багато приділяти уваги визволеним територіям. Чому саме Маріуполь? Тому що ми розуміємо: якщо цього не робити тут і зараз, лінія фронту відсуватиметься далі. Це інша лінія оборони. Лінія не військова, а культурна, бізнесова, але вона так само важлива. Це територія, яку люди можуть бачити. Або самі, або через знайомих дізнатися. І це має великий вплив. Коли люди переконаються, що тут місто розвивається і живе набагато краще під владою України, ніж Донецьк під владою «ДНР», тоді вони замислюватимуться.

Ліна КУЩ.

Маріуполь
Донецької області.

Фото автора.

НІКОЛИ НЕ ЗДАВАЙСЯ!

«Життєве кредо» захисників Вітчизни

Як би життя
Ані м'яло, ні било —
Не зникне у нас
Протидіюча сила!

Без стогону, скиглень,
Виття й волання
Трощитимем вщент
Будь-які посягання!

Заряд оптимізму
Тримаймо, мов зброю!
І братимем гору
У чеснім двобої!

Боротися будемо,
Гризти і дертись,
Вже навіть зірвавшись
В обійми до смерті!

Та й там позмагаємось
З нею у силі,
Бо ще не відомо,
Кого хто осилить!

Життя — Божий дар,
Віддавати не гоже...
Пручайтесь! Боріться!
Господь нам поможе!

Змінили ми владу
Й Майдану набутки
В Європу несемо
Вагомо і хутко!

І, сил не жаліючи,
Нашу Вкраїну
В сім'ю перетворимо
Дружню й єдину!!!

Як слід розбудуємо
Армію нашу —
За міць її й силу
Піднімемо чаші!

Ми — діти Європи,
Сміливі й завзяті —
Нікому козацький
Наш гарт не зламати!

Тож станем пліч-о-пліч
На захист народу,
Долаючи чвари,
Розбрат і незгоди!

Бо ми — не раби!
На коліна не станем!
І дух наш козацький
У світі прославим!!!

А тих, що життя
За Вітчизну поклали,
Підносим
На пам'яті п'єдестали...

Під Крутами молодь,
Мов скеля, стояла
І приклад геройства
Нам всім подавала!

В АТО добровольці,
Бійці, волонтери
Стинаються мужньо,
Мов леви й пантери!

Тож відсіч агресору
Буде вагома,
Бо ми — поєднання
Заліза й бетону!

Хай «Слава Вкраїні!»
Й «Героям слава!»
У світі буяє,
Немов би заграва!

Борись до останнього
Це КРЕДО ти втілюй
в життя якомога
І БУДУТЬ у більшості
справ ПЕРЕМОГИ!!!

Юрій ПИСАРЕНКО,
1933 р. н., ветеран праці, почесний донор України, чорнобилець-ліквідатор І категорії, член ради Асоціації дослідників голодоморів в Україні, член Ради активістів Майдану.

Цей вірш автор пропонує у друкованому вигляді додавати при врученні до посвідчення учасника АТО. Відповідні листи Юрій Віталійович надсилав колишньому прем'єр-міністру Арсенію Яценюку. Отримав від Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції письмову відповідь із вдячністю за чуйне ставлення до долі захисників Вітчизни та активну громадянську позицію. Дописувач «Голосу України» сподівається, що через нашу газету його пропозицію почують і підтримають у суспільстві та владних структурах.

Поет Орлуша читав вірші в обласній адміністрації

Днями в приміщенні Дніпропетровської ОДА з очікуваним аншлагом відбулася зустріч із відомим російським поетом Андрієм Орловим, або Орлушею. Зала, розрахована на тисячу місць, була заповнена майже вщерть. До речі, під час реєстрації охочих почути митця цього разу встановили вікове обмеження 18+, адже той не цурається міцного слівця.

Поет читав свої вірші, зокрема й ті, які йому передавали на записках глядачі. А перед початком та після завершення зустрічі фотографувався із шанувальниками.

У поезіях Андрія Орлова — сатира на керівництво РФ, гламурних зірок та злободенні теми. Він, зокрема, підписав звернення російських діячів культури проти окупації Криму та присвятив вірш Дню незалежності України.

Галина НЕРЕТІНА.

Дніпропетровська
область.

Фото надане автором.

У день 300-річчя битви Полтаву прикрасили білборди «Мазепа переміг, Українська держава є!». І хоч гетьману довелося покинути рідну землю і піти разом із шведами (невдовзі він захворів і помер у Румунії у 70-річному віці), для поколінь українців він є символом боротьби за свободу. Попри старання Петра I, який наказав знищити все, пов'язане з ім'ям гетьмана, — його портрети були спалені, книги знищені, герби збиті зі стін храмів (втім, цар залишив собі шати, даровані гетьманом, в них він вінчався на царство, бо кращих ніколи не мав), слід борця з московським варварством не загубився. Полтавський історик Людмила Шендрик, один із авторів монографії «МАЗЕПА. Дослідження портретів гетьмана» стверджує, що, найвірогідніше, він виглядав так, як у прижиттєвій гравюрі з німецького журналу «Европіше Фама». На стінах Києво-Печерської лаври, кам'яна огорожа якої збудована Мазепою, зберігся його герб. Стоять його церкви, а головне — живуть ідеї.

З братами не воюють,

або Чому російсько-українські війни — не регіональний конфлікт, а прояв цивілізаційного протистояння*

Війна 1708—1709 рр.

«Перегнати за Волгу і своїми людьми Україну заселити»

Торжеством історичної справедливості стало відкриття у Полтаві пам'ятника Івану Мазепі, над знищенням ідей та чесного імені якого протягом кількох століть працювала вся пропагандистська машина Московії-Росії. Пригадую, як влітку 2009 року сотні ряжених донських козаків, одягнених в баранячі шапки і банні капці, що приїхали з РФ у місто над Ворсклою у день 300-річчя Полтавської битви, привезли з собою і тягали вулицями чучело гетьмана (поки не зупинила міліція), викрикуючи «зрадник». Московський цар, а за ним його церква та історики таврували великого патріота української землі й піддавали анафемі, знищували все, що свідчило чи нагадувало про намагання Мазепи вибороти для «милої Вітчизни» незалежність від московитів.

За Петра I наступ на суверенітет Гетьманщини тривав.

— У 1701—1703 рр. козацькі полки вперше в історії українсько-московських відносин воювали не як окреме військо, а під командуванням московських офіцерів. Невдовзі цар перетворює Київський і Прилуцький полки на драгунські, а потім п'ята частина козаків переводиться у регулярні підрозділи російської армії, — каже **доктор історичних наук Віктор Брехуненко**. — Ніхто з українців не горів бажанням воювати за чуже «вікно у Європу» й гинути в нестерпних муках на будівництві Петербурга.

Невдоволення козацької старшини й аристократа, високоосвіченого гетьмана, що навчався в Німеччині, Голландії, Італії, знав вісім іноземних мов, зокрема й арабську, набирався європейськості при дворі польського короля, викликали і заяви царського улюбленця Меншикова ліквідувати Гетьманщину та заселити її московитами, і відмова Петра I, який оголосив війну Швеції за вихід до Балтійського моря, захищати Україну в разі наступу на її територію військ короля Карла XII. «Не тільки десяти тисяч, а й десяти чоловік не можу дати. Як можете, так і обороняйтесь», — казав Мазепі цар на нараді в Жовкві в 1707 р.

До речі, біля Жовківського замку є річка Свиня, названа так після того, як туди впав п'яний до втрати людської подоби російський імператор.

Що зробив Петро I, так це застосував тактику випаленої землі — спочатку він перетворив на пустелю Смоленщину, якою мав намір рухатися Карл XII, а коли той завернув на Сіверщину, обернув і її на згарище. У жовтні 1708 року зі Стародубщини повідомляли, що «села і млини кругом ворога всі палили», пішли чутки, що вогнем знищено Мену і Березне, а для «Мазепи та його прихильників уже підготовлені кайдани», бо той відкрито казав, що вражений «глумом, образою і приниженням», які демонструвала царська адміністрація, порушуючи всі угоди й статті, підписані з Україною.

«Боже, визволь нас від Москви»

Такими словами Іван Мазепа закінчив одну із козацьких рад, дізнавшись, що Меншиков просив царя надати йому Чернігівське князівство, бо вважав його першою сходинкою до гетьманства. Алєксашка, як його зневажливо називали козаки, то хотів виселити усіх українців за Волгу, то зігнати їх у Польщу, а то за підтримку у війні із шведами пропонував дніпровські терени англійському герцогу Мальборо.

Після заяви Меншикова, що Київ від ворожої армії взагалі захищати не треба, гетьман говорив козацькій старшині: «Знаю я сам добре... Хочуть гетьманство забрати, старшину всю прибрати, міста під своє управління взяти й поставити в них воєвод та губернаторів. А якщо будемо противитися, то перегнати за Волгу і своїми людьми Україну заселити».

Тим часом полковники і старшина збиралися на ради, Апостол знайшов у бібліотеці Києво-Печерської лаври текст Гадяцької угоди Виговського з Польщею, обговорювали також угоду Хмельницького з Москвою, дедалі більше схилялись до союзу з прогресивною Швецією, що мала на той час найсильнішу в Європі економіку.

Своє рішення прийняв і Мазепа.

— Про намір об'єднатися з Карлом XII гетьман спочатку повідомив Пилипа Орлика, майбутнього автора першої в Європі Конституції, яку він напише вже у вигнанні, — **каже кандидат історичних наук Раїса Іванченко**. — Мазепа тоді казав: «Всевишнього Бога взиваю на свідка, що не для приватної користі, не для вищих почестей, не для збагачення, а тільки для усіх вас, хто є під моєю владою, для жінок і дітей ваших, ради загального добра неньки нашої бідної України... хочу так зробити, щоб не загинули як з московського, так і з шведського боку».

Переговори гетьмана і короля, що велися через таємних посередників, завершилися укладенням договору, який ліг в основу українсько-шведського союзу 1708 р. Як зазначала **відомий історик, лауреат Шевченківської премії Олена Апанович,** це був договір двостороннього міжнародного характеру, згідно з яким шведський король гарантував Україні її вільний козацький устрій і всі землі, що належали колись до Русі. В документі спеціально підкреслювалося, що король не може претендувати на герб і титул гетьмана України. З огляду на те, що московський цар Олексій Михайлович (правив з 1645 по 1676 рр.) тільки-но сів на трон, відразу узурпував титул України і став називатися «цар Малої Русі», застереження щодо прав на герб і титул робив і Богдан Хмельницький під час переговорів з Карлом X, а тепер і Мазепа.

Відновлена Батуринська цитадель.

Коли шведська армія на чолі з королем вступила в Україну, то поводилася як союзник, що шанував мешканців, платив золотом за реквізиції, в одному із своїх досліджень підкреслювала Олена Апанович. «На противагу їм царські війська, за своєю традиційною тактикою, залишали по собі пустелю, проганяли селян, руйнували й грабували села і хутори», — писала дослідниця.

На з'єднання зі шведською армією Мазепа із Батурина виступив на чолі п'ятитисячного козацького війська. Стільки ж козаків із чотирьох сердюцьких, Лубенського, Миргородського, Прилуцького полків залишив у своїй столиці, наказавши не допускати царські війська до міста.

Карл XII у своїй головній квартирі зустрічав гетьмана, вишикувавши свої найкращі полки, з командирами і полководцями. Мазепа, вітаючи короля, говорив добірною латиною, дякував Богові, що прислав шведів допомогти Україні скинути московське ярмо. За кілька днів об'єднані війська вирушили на Батурин.

«Просто різали всіх, старого й малого»

Повідомлення про перехід гетьмана Мазепи на бік шведів викликало у Петра I напад шаленої люті й ненависті. Втім, він блискавично приймає рішення: обрати нового гетьмана, а «зрадника» піддати анафемі, видати маніфест до українського народу, Меншикову штурмувати Батурин, не шкодувати ні малого, ні старого...

— Українсько-московська війна, що розпочалася, відрізнялася від попередніх безпрецедентним пропагандистським супроводом, — зазначає доктор історичних наук Віктор Брехуненко. — Демагогія, лицемірство, відверта брехня стали справжньою зброєю, як і у вітчизняній війні 2014—2016 рр.

У своїх маніфестах, що зачитувалися у селах і містах, під час служби в церквах, цар стверджував, що Мазепа хотів впровадити в Гетьманщині чи то протестантизм, чи то католицтво, що піклується тільки про себе, а не «заради усієї України». Тільки в друкарні Києво-Печерської лаври до 10 листопада було виготовлено 634 примірники указів, що роздавалися й іноземним послам. Для підсилення ефекту відозв цар у Глухові влаштував заочну страту гетьмана, а потім наказав оголосити анафему Мазепі.

Справжньою катастрофою стало падіння 2 листопада 1708 р. Батурина, який Меншиков не спромігся взяти штурмом. Коли його загони вже відступили від стін міста й навіть перейшли річку, на поміч московитам прийшов прилуцький полковник Іван Ніс. Він навздогін нападникам відправив свого прибічника Соломаху, який і завів ворога таємним ходом вдосвіта, коли втомлених козаків пересилив сон. Виринувши, наче нечисть, з-під землі, 20-тисячне московське військо накинулося не тільки на захисників фортеці, а й на мирних мешканців. Лизогубівський літопис шокує подробицями розправи над батуринцями — «заюшене військо», п'яні солдати рубали голови, кололи, різали беззахисних і беззбройних жінок, дітей, старих. Ґвалтували, палили, грабували. Сам Меншиков мучив і вішав людей. «Вибив усіх до ноги», писав про ті події автор «Історії русів». Один із сучасників свідчив: «Всі жителі перерізані — се звичай нелюдських московитів», для яких «звичайна кара була живцем четвертувати, колесувати і на палю вбивати». «Меншиков звелів прив'язати до дощок трупи начальних козацьких людей і пустити по річці Сейм, щоб вони подали звістку іншим про загибель Батурина», — зазначає свідок.

Московити пограбували й спалили церкви (хоч були одновірцями з українцями, наголошено в «Історії русів»), скарбницю, урядові будинки з їх архівами, резиденцію Мазепи, в якій були одні з найкращих в Європі колекції картин, зброї, багата бібліотека. Після двох днів кривавого погрому Меншиков (серед того, що вкрав у Мазепи, був і портрет Людовика XIV, який бачив у гетьмана дипломат Жан Балюз) вийшов обтяжений незліченними коштовностями і скарбами міськими й національними, забравши з козацького арсеналу 70 гармат.

— Невдовзі європейські газети — голландські, німецькі, французькі, австрійські — вийшли з заголовками «Тиранське поводження росіян», «Жінки й діти на вістрях шабель», «Страшна різанина», — продовжує розмову Раїса Іванченко.— Декому з європейських політиків, що їдуть в анексований Крим чи виступають за зняття санкцій з країни-агресора, було б корисно почитати ті статті. Це б допомогло зрозуміти «загадочную русскую душу», що завжди прагнула війни і крові.

Більше десяти років українсько-канадська експедиція проводить розкопки Батурина. Один з її співробітників **науковий співробітник Канадського Інституту українських студій д-р Володимир Мезенцев** із Торонто розповідає:

— Тоді від рук царського війська загинуло близько 14 тисяч людей. Розкопки Батурина підтверджують і суттєво доповнюють писемні відомості й народні перекази про масову різанину цивільного населення, пожежу в місті й розорення церков нападниками в 1708 році, — каже Володимир Мезенцев. — Скажімо, в 1996—1997 рр. археологи дослідили на території Батуринської цитаделі і фортеці 138 поховань, датованих XVII—XVIII ст., майже половина з них — 65 — належать дітям, жінкам та літнім людям, яких знищили разом із козацькою залогою. У 2006 р. знайдені 17 кістяків дітей, віком від одного до дванадцяти років, похованих у мілких ямах без трун — теж жертви московської різанини.

Щороку археологічні дослідження відкривають страшні таємниці. Як зазначає Володимир Мезенцев, учені знайшли низку поховань немовлят (зріст 51 см), вбитих під час нападу, черепи, розкроєні навпіл, жіночі останки без голів. Серед знахідок були і деформовані дитячі черепи. Як розповів учений, судмедекспертиза встановила, що їх сплющували, заклавши у розчахнуті дерева.

Під час розкопок була знайдена обезголовлена жінка, що руками притискала до себе малу дитинку. На її грудях лежала іконка Божої Матері роботи майстрів з Києво-Печерської лаври. Цей образ-ідея був використаний народним художником Анатолієм Гайдамакою при створенні меморіального хреста, встановленого у відродженій цитаделі з ініціативи Віктора Ющенка.

«Політична анафема, Полтавська катастрофа і лебединське тиранство»

Одним із елементів гібридної війни 1708—1709 рр. стала анафема гетьману Мазепі, яку кілька століть виголошували московські попи найщедрішому меценату, що жертвував на церкву мільйони золотом. Середньовічний московський обряд, або, як назвали його сучасники, «несамовите служіння», відбулося у глухівському храмі за присутності царя, царедворців, генералів та козацької старшини, що залишилася (вільно чи невільно) під рукою Петра. Священики і ченців вдягли у чорні ризи, в руках вони тримали воскові свічки у вигляді шабель, вимазані сажею. Співаючи псалми, ті свічки обертали навколо опудала гетьмана й викрикували «Да будет Мазепа проклят». Опудало тягали вулицею, а на площі спалили портрети Івана Степановича. Таку ж відправу вчинили й у Москві.

Вселенська церква сприйняла оголошення прокляття гетьману як підкорення православ'я сатрапу. Анафему було знято через 210 років, бо то була неправомірна антицерковна і політична акція.

— Скільки храмів, як при Мазепі, не будувалося при жодному гетьманові, — **каже отець Ігнатій (Воловенко) (УПЦ КП)**. — На його кошти ремонтують Софійський, реставрують Михайлівський золотоверхий і Успенський собори, Троїцьку надбрамну церкву у Київській лаврі, відновлюють Кирилівську церкву, Борисоглібський собор у Чернігові. Будуються храми, що збереглися до нашого часу: церква Усіх святих на Економічних воротах Печерського монастиря, Миколаївський військовий собор, Вознесенський — у Переяславі, низка церков у Батурині. Семикупольний собор св. Живоначальної Трійці (розмір 38,7 х 24,2), найбільший у Гетьманщині, пограбував і спалив Меншиков. Усього за часи правління Мазепи було добудовано або ж зведено близько 200 храмів, у тому числі й на території теперішньої Курської області РФ.

— Про те, як Іван Степанович опікувався церковними справами, свідчить і такий цікавий, маловідомий факт, — долучається до розмови **доктор історичних наук, автор книжок «Гетьман Іван Мазепа відомий і невідомий», «Гетьман Іван Мазепа: українсько-молдавсько-румунські шляхи» Теофіл Рендюк.** — Його коштом у Сирії, в Алеппо, було видано «Євангеліє» арабською мовою для християн Близького Сходу. Один із примірників цієї книги зберігається у фондах Румунської академії. Мазепа добре усвідомлював значення зв'язків Української церкви з Єрусалимською, Александрійською та Антіохійською патріархіями як свідчення її належності до всесвітньої християнської цивілізації. Він постійно скеровував до усіх осередків віри, зокрема до Єрусалимського храму Гробу Господнього, Святогорського, свої цінні дари та приймав численні делегації від них.

Якщо Мазепа прославився будівництвом церков, підтримкою книговидання, культури, освіти, то цар Петро I (це він перейменував Московське князівство у Росію) загарбницькими війнами та, за словами автора «Історії русів», «звірячими любостями, що жахають саму людську уяву». Після знищення Батурина московити здійснили роменський погром — у Ромнах, які підтримали гетьмана, знищили майже все населення, а в Лебедині влаштували катівню. Сюди звозили козаків та всіх, запідозрених у мазепинстві. Система тортур, на які їх прирікали, була така: батіг, розпечене залізо, колесування, четвертування, вбивання на палю, здирання шкіри живцем. Цар сам брав участь у тортурах, а Меншиков власноруч рубав голови козацьким жінкам і дітям. У Лебедині було страчено 900 людей, тіла яких вішали на стовпах і забороняли знімати, поки кістки не розсиплються. (Так само чинили «брати у Христі» й потім, у 1775-му, коли 60-тисячна армія генерала Текелія за наказом Катерини II оточила і розгромила Січ. Тоді теж «одновірці» викопували померлих козаків з могил і вішали на деревах). За підрахунками свідка подій хроніста Петра Крекшина, протягом листопада 1708 — липня 1709 рр. «изменников до 30 тысяч порублено».

І лише 1993 р. на «кладовищі гетьманців» завдяки журналісту і краєзнавцю Геннадію Петрову та Олегу Корнієнку, іншим патріотам встановлено хрест.

Таким кровавим був пролог до Полтавської битви, яку називають європейською катастрофою. У ній взяли участь 70 тисяч російського війська та вдвоє менше українсько-шведського. Є велика література про ті події, в ній детально описано хід бою та причини, що призвели до поразки армії короля, яка до того вважалася непереможною. Серед цих причин — нерівність сил, поранення Карла XII, внаслідок чого він не міг керувати боєм. Полтавські краєзнавці називають ще одну — отруєння московитами криниць навколо Полтави, про що не знали союзницькі війська.

Післямова

Свої вердикти винесла доля учасникам тих подій. Петро I прожив 53 роки, так і не прорубавши «вікно у Європу». Його улюбленець, син конюха і «светлейший Римского и Российского государства князь и герцог Ижорский» Меншиков закінчив своє життя у молодому ще віці в Сибіру, куди був засланий разом з дітьми за казнокрадство. Коли від горя і сліз померла дружина, йому, начебто, самому довелося копати їй могилу у вічній мерзлоті. Не зазнали щастя і зрадник Іван Ніс, якого царські урядники називали не інакше, як «вижилий з розуму», та його нащадки.

Світлана ЧОРНА.

Фото надано Володимиром МЕЗЕНЦЕВИМ (Торонто, Канада).

** ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» ЗА 18, 25 ТРАВНЯ, 1, 8, 15 ЧЕРВНЯ, 6, 13 ЛИПНЯ 2016 Р.*

Кримський «поїзд» повернув не туди

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Майже на кожному кроці — бочки з холодним квасом, який дає змогу хоч кілька хвилин, коли вввіллєш у себе склянку прохолодної і приємної на смак рідини, відпочити від спекотної погоди. Але це тільки кілька хвилин.

Потяг Херсон—Київ вирушає з центрального вокзалу. У купе — три пасажири. Один — з Криму, другий — з Херсонщини, третій — з Києва. Після знайомства починається звичайне для чоловічої компанії спілкування. І зазвичай про що розмови в компанії? Звичайно, про політику. Співрозмовники поцікавилися в кримчанина: мовляв, як там, на окупованій території?

— Півострів, звичайно, потрібно повернути до складу України. Але як це зробити, якщо за два з половиною року Росія запровадила в Криму всі свої федеральні структури і передусім ФСБ? Крім того, Крим стає оплотом колишнього СРСР. Певним сухопутним авіаносцем, який після розміщення на ньому новітніх стратегічних ракетно-артилерійських, зенітних систем стає просто недоступним для країн НАТО, — каже мешканець півострова.

— Крим необхідно повернути лише мирним шляхом, — відповідає Ігор зі Скадовська. Він — підприємець, має майже 500 га землі, активний волонтер, допомагає хлопцям в АТО. — Ти не уявляєш собі, як українські військовослужбовці, зокрема з Херсона, захищають нашу українську землю. Так, спочатку були проблеми, причому жахливі. Але це стосувалося колишнього керівництва країни. Не проводилися навчання, не було оновлення озброєння. Нині більш-менш ситуація налагоджується. Ми захищаємо свою землю.

— Кримчани, — заперечує пасажир із Сімферополя, — також переважно виступають за те, щоб повернулася Україна. Але чому з боку материкової частини вони бачать лише перешкоди? Приміром, припинення подачі води Північно-Кримським каналом, відсутність транспортного сполучення, повне припинення електропостачання. У такий спосіб ви хочете повернути Крим?

— Перешкод немає жодних. Є політичні моменти, зокрема військові, і стосуються вони не Криму. Українці за те, щоб Крим був у складі нашої країни, хоча й зрозуміло, що це не буде надто швидким процесом, — долучається до розмови киянин.

Розмова нагадувала відому пісню Андрія Макаревича «Вагонные споры»: «Один говорил: «Нам свобода — награда, мы поезд, куда надо ведем». Другой говорил: «Задаваться не надо, как сядем в него, так и сойдем». А первый кричал: «Куда хотим, туда едем, и можем, если надо, свернуть». Второй отвечал, что поезд проедет лишь там, где проложен путь...»

Пісня, написана Макаревичем багато років тому, виявилася для Криму найактуальнішою саме зараз. Оскільки кримський поїзд повернув не в ті ворота.

Михайло РУДЕНКО.
Сімферополь.

ФОТОФАКТ

Сапери зі снарядом, що його знайдено під час розмінування сільськогосподарських полів поблизу села Дібрівка Шахтарського району на Донеччині, під час інспектування роботи з розмінування полів у Донецькій області представниками місії ОБСЄ.

Фото Юлії ЗОЗУЛІ (Укрінформ).

ХРОНІКА

Кількість обстрілів зростає

За минулу добу (дані на 19.07) бойовики 78 разів відкривали вогонь по українських позиціях, активно використовуючи заборонену Мінськими домовленостями зброю, повідомляє штаб АТО. З огляду на статистику кількість обстрілів зростає щодня, що є певним лакмусовим папірцем ескалації воєнного конфлікту. Крім цього, акумулювання військової техніки й особового складу російсько-терористичних сил на Донбасі свідчить про те, що РФ не збирається йти з нашої території. Про це в ефірі «5 каналу» заявив представник України в Тристоронній контактній групі Євген Марчук. За його словами, з військової точки зору Росія освоїла цей регіон і продовжує нарощувати свою мілітаристську складову. Останнім часом змінилася і тактика супротивника: він уже не використовує виснажливі артилерійські обстріли, а б'є конкретно.

Як заявив Євген Марчук, Москва використовує Україну як військовий полігон для випробування озброєння. Наприклад, випробовує тут деякі види радіоелектронної боротьби.

Він озвучив і останні дані про склад ворожих військ на Донбасі: «Два армійські корпуси, які Росія створила на тимчасово окупованих територіях, це майже 32—36 тисяч російських військових, які добре підготовлені. І від командувача корпусу, заступників і командувачів рот це представники російського Генерального штабу». Марчук зазначив, що в Мінську наша сторона передає російській дані української розвідки про кадрових військових ЗС РФ, які воюють на сході України. «Але росіяни кажуть, що це інтернет-інформація і вона не відповідає дійсності», — каже Марчук.

Коментуючи перебіг переговорів у форматі Україна—ОБСЄ—Росія, наш представник у Тристоронній контактній групі зазначив, що цей процес є інструментом «нормандської четвірки». Мовляв, «вирішує все не мінська переговорна група, а лідери «нормандської четвірки».

Марчук наголосив: «Треба чітко розуміти, що триває війна між Україною і Росією. Вона не фронтальна, як Друга світова. Тут задіяні, крім суто військових механізмів, дуже великі сфери глобальної політики. Це не завжди видно, але вони є».

У Кам'янці–Подільському розпочався фестиваль оперного мистецтва та класичної музики. Відкрили його оперою в мініатюрі «Турандот», яку виконали на території Національного історико–архітектурного заповідника «Кам'янець», *передає наш хмельницький власкор Ірина Козак*

На Херсонщині гарні види на осінній врожай овочів, баштанних та фруктів — за прогнозами, до 2,2 мільйона тонн. Питання, чи вдасться все це багатство зберегти? Адже обсяги сховищ під вітамінну продукцію в області цьогоріч не збільшилися і обмежуються 160 тис. тонн. Крім того, не всі з них є сучасними, *інформує наш власкор Сергій Яновський*

Врятований шедевр Іллі Рєпіна можна побачити в музеї

Невдовзі одне з полотен Іллі Рєпіна, викрадене й на сімдесят відсотків пошкоджене злодіями, можна буде побачити у Чугуївському домі-музеї видатного художника, у місті, де він народився. Презентували відреставрований портрет Єлизавети Василівни Сапожнікової у Київському національному музеї російського мистецтва. Мистець, до рівня слави якого навіть наблизитися ніхто не міг із сучасників, плідно працював у жанрі історичного, побутового та портретного живопису.

Портрет дружини відомого промисловця, який займався виробництвом і торгівлею тканинами, а ще був меценатом і сприяв розвитку мистецтва, Ілля Репін написав взимку 1880 року. Полотно з родинної колекції Сапожникових у 1936-му передали до Третяковської галереї, а через три десятиліття до Чугуєва, де створювався меморіальний музей прославленого майстра. Дев'ятнадцятирічним хлопцем він вирушив звідси до Петербурга, де, перш ніж вступити до школи Товариства заохочення художників, розфарбовував дахи, екіпажі і навіть відра. У 1915-му Ілля Рєпін повернувся у рідні краї, захоплений грандіозним проектом — створити у Чугуєві «Діловий двір», вільні художні майстерні. Місцева влада, відзначаючи напередодні 70-річчя всесвітньо відомого земляка, висунула зустрічну пропозицію — відкрити у місті музей. Ілля Юхимович обіцяє надати колекцію своїх робіт. Утім, ідея втілилася у життя лише у серпні 1969 року, коли Чугуїв відзначав новий ювілей Рєпіна. Тоді ж в експозицію меморіального будинку і надійшло дві роботи художника — з Третяковки та Київського музею російського мистецтва. Їх і намагалися викрасти злодії в січні 2003 року.

— Портрет Сапожнікової грубо вирізали з рами й зім'яли, — каже гендиректор Національного науково-дослідного реставраційного центру Світлана Стрєльнікова. — Основа картини — льняне полотно завтовшки 0,4 мм з часом стало крихким, втратило свою еластичність, тож злами та розриви ниток, наче павутина, покрили 70% площі картини.

Врятувати її доручили одному з найдосвідченіших реставраторів Анатолію Безкровному (**на знімку**). Впродовж 2013—2015 років він працював, щоб портрет повернувся в музейну залу.

— Найбільш трудомістким був процес відновлення цілісності полотна, — розповідає реставратор. — Загальна довжина збламів і розривів ниток сягнула дев'яти метрів. Довелося склеювати усе по міліметру спеціальним клеєм, щоб не було видно швів. Після дублювання картини новим полотном портрет закріпили на авторському підрамнику. Непросто було й вибрати методику тонування, підібрати відповідні кольори, закріпити фарбову основу.

Анатолій Безкровний розповів, що після рентгенівських досліджень, що дало можливість отримати додаткову інформацію про авторську техніку, на картині зняли пожовкле лакове покриття і замінили новим. Ще рік за портретом спостерігали, бо фарба місцями то світлішала, то темнішала, і картину доводилося знову тонувати.

Нині на виставку однієї картини приходять сотні відвідувачів. Як повідомили в музеї, її термін можуть продовжити — такий інтерес до роботи Іллі Рєпіна, який усе своє життя, навіть у далекій Фінляндії, де прожив 30 років, був закоханий у рідну Україну. Свідченням тому його картини — «Запорожці пишуть листа турецькому султану» (про козаків художник писав, що ніхто в світі не відчував так глибоко свободу, рівність і братерство), «Гайдамаки», «Чорноморська вольниця». Задумував написати «Гопак», «Зустріч у гетьмана», але встиг зробити лише кілька ескізів.

Світлана ЧОРНА.
Фото автора.

Блискавка «злизала» дах п'ятиповерхівки

У понеділок о 17-й годині 42 хвилини полтавським рятувальникам надійшла інформація про пожежу в багатоквартирному будинку на проспекті Першотравневому, 13а.

Розташований він в історичному центрі міста, тож стовпи полум'я заввишки кілька метрів і густий чорний дим було видно й у довколишніх мікрорайонах. За інформацією прес-служби Головного управління ДСНС в області, вогонь «зачепив» одну з квартир на п'ятому поверсі та охопив покрівлю будинку площею 500 квадратних метрів. Тож туди прибули 40 пожежників і 11 одиниць техніки.

О 19-й годині пожежу локалізували, а незабаром й загасили. Постраждалих немає. Однак практично згорів шатровий дах п'ятиповерхівки, що був укритий шифером. На щастя, полум'я не перекинулося на сусідні будинки, які в цьому районі щільної забудови розташовані впритул один до одного. Вчора рятувальники продовжували з'ясовувати причини тієї резонансної пожежі.

Хоча мешканці згаданої будівлі переконані в тому, що вона зайнялася від удару блискавки, адже того дня надвечір у Полтаві пройшла грозова злива з буревієм.

Василь НЕЙЖМАК.

Полтава.

Білі плями в біографії автора «Тараса Бульби»

У Рівненському обласному краєзнавчому музеї відбулася презентація книги письменника, проректора Національного університету «Острозька академія» Петра Кралюка** (на знімку) **«Таємний агент Микола Гоголь, або Про що розповідає «Тарас Бульба». У цьому літературознавчому дослідженні автор, серед іншого, робить сміливі припущення щодо «білих плям» у біографії Гоголя. Ось як він це пояснює:

— Інтригуючими досі залишаються питання, чому події у повісті «Тарас Бульба» відбуваються саме в місті Дубно, а не, скажімо, в Білій Церкві чи в інших містах Центральної і Лівобережної України, де Гоголь точно бував. Пише Гоголь і про Радивилів, зокрема, про митницю, яка там справді існувала. Натомість ніде в документах немає свідчень, що письменник подорожував цими місцями. То коли і за яких обставин він міг бути на Волині? Насправді є перелік адрес, де проживав Микола Гоголь. І там можна помітити великий розрив із літа 1829 року і фактично до кінця року. Тому достеменно невідомо, де в цей період він був. І це надзвичайно цікавий момент...

Тож автор припускає, що саме в цей період Микола Гоголь міг відвідувати Волинь. І цілком очевидно, робив це як агент таємної канцелярії царської «охранки», куди, ймовірно, потрапив на службу. Адже саме тоді надійшла інформація, що на території Волині поляки готували повстання. Тому туди й послали агента.

Загалом книга Петра Кралюка ставить більше запитань, ніж надає відповідей. Не акцентує автор уваги також на приналежності Гоголя до української чи російської літератури. Проте вважає, що митці, які народилися і мешкали в Україні, мають розглядатися в контексті української літератури.

Євген ЦИМБАЛЮК,
письменник.

Млинів Рівненської області.

Фото автора.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Будинку без газу відключать електрику

Мешканці гуртожитку на Курському проспекті, 133 в Сумах мітингують через дії комунальників. Вони на тривалий час заблокували одну з центральних вулиць Сум, безперервно ходячи там зеброю. Вже минуло два тижні відтоді, як у гуртожитку відрізали газ, а невдовзі відключать ще й електропостачання. Відповідне попередження вже висить біля під'їздів багатоповерхівки. У гуртожитку 280 кімнат, приблизно половина мешканців платить за енергоносії, решта — ні, але страждають всі однаково. За газ нині винні 120 тис. грн., за електрику — 80 тис. Уже двічі гуртожитку «закривали» борги за «комуналку». Вперше це зробив завод «Центролит», коли передавав свій відомчий об'єкт на баланс міськради, вдруге — комунальний ЖЕК «Сумижитло». У місті досі не придумали, як зробити так, щоб через хронічних неплатників не страждали сумлінні мешканці гуртожитку.

Володимир ЧЕРНОВ.

Сумська область.

Шукають кошти, щоб допомогти постраждалим від граду

Великий град, що випав на території кількох районів Хмельниччини, завдав чималої шкоди приватним домогосподарствам і сільгосппідприємствам. Наразі сума збитків підраховується. Але у Городоцькій міськраді вже виділили із резервного фонду на компенсацію 500 тис. грн. Таке рішення депутати ухвалили на позачерговій сесії ради. Спеціальна комісія обстежує постраждалі домогосподарства і складає відповідні акти. Місцева влада намагається прослідкувати і за тим, щоб на ринку не підскочила вартість будівельних матеріалів, попит на які різко зріс.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

ЦИФРА

19,7 млн. грн.

від перевиконання в червні збору щомісячних митних платежів перераховано до спецфонду бюджету Львівщини. Ці кошти спрямували до департаменту дорожнього господарства, транспорту та зв'язку ОДА на ремонт доріг загального користування державного значення, повідомив директор департаменту фінансів Олег Демків.

Христина ГОРОБЕЦЬ.

Львівська область.

На сцену поставили піч з кукурудзою

В Ізмаїльському районі відбувся традиційний фестиваль «Етноперлина Південної Бесарабії-2016». Девіз заходу — «Хліб — усьому голова», тому подвір'я історико-краєзнавчого музею та імпровізовану сцену прикрасили в стилі стародавньої бессарабської кухні. Як реквізит красувалася велика піч (муляж з картону), качани кукурудзи для її розпалювання, апетитний коровай, колоски пшениці й посуд із краєзнавчої колекції музею.

У концерті взяли участь музичні колективи, а киянка Настасія Чумаченко, дослідниця бессарабського етносу й солістка Національної філармонії, продемонструвала колекцію національних костюмів.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеська область.

«Слов'янські шпалери» займуться деревиною

Корюківська фабрика «Слов'янські шпалери» виступає інвестором будівництва підприємства з обробки деревини. Планується, що завод, який займатиме сім гектарів на околиці Корюківки (Чернігівська обл.), виготовлятиме пиломатеріали, пелети, тріску паливну технологічну та деревне борошно. Підприємство працевлаштує 50 робітників. Завершити будівництво планують до зими.

Василь ЧЕПУРНИЙ.

Чернігівська область.

Вступна кампанія: абітурієнти вже подали понад мільйон заяв — Міністерство освіти і науки

Незаконна «наружка» під прицілом київської влади

Україна отримала ще одне попередження від ЮНЕСКО: у буферній зоні об'єктів, включених до списку світової спадщини, не повинно бути жодної зовнішньої реклами. У контексті столиці йдеться про Софію Київську та Лавру. Про це повідомив заступник голови КМДА Олексій Резніков. Чиновник входив до складу нашої делегації на 40-й сесії ЮНЕСКО в Стамбулі. За його словами, влада міста має намір облагородити територію навколо історичних пам'яток відповідно до вимог міжнародної організації. У свою чергу, директор КП «Київреклама» Наталія Гончарова пообіцяла: незабаром з історичного центру столиці повністю зникнуть яскраві вивіски.

Київська міськдержадміністрація (КМДА) оголосила війну зовнішній рекламі в історичній частині міста і вже відмовила деяким суб'єктам господарської діяльності в наданні дозволу на розміщення 650 засобів зовнішньої реклами.

Столичний голова Віталій Кличкозапевнив, що завдання місцевої влади — навести порядок на рекламному ринку та систематизувати його. Крім усього іншого, величезна кількість білбордів, телеекранів і афіш є незаконними. «Ми демонтували вже півтори тисячі таких носіїв тільки з початку року, торік — дві тисячі. І зараз у жодному разі не хочемо зменшувати цей темп», — зазначив Віталій Кличко.

У КМДА розробляють нову концепцію зовнішніх оголошень, яка включатиме уточнення дозволених форматів конструкцій, їх розмірів, схему розміщення реклами на дорогах і т. д. А от забороняти рекламу в київському метро не будуть. На думку Наталії Гончарової, доходи від неї метрополітен може використовувати, наприклад, на модернізацію рухомого складу.

Марія КОЛІСНИК.

ФОТОФАКТ

У селі Березоточа Лубенського району, що на Полтавщині, відзначили 100-річчя розташованої там Дослідної станції лікарських рослин.

Фото з сайту Департаменту агропромислового розвитку Полтавської ОДА.

Врожай вражає, але не площами

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Усі південні області країни засипали у засіки по більш як мільйону тонн зерна нового врожаю. Найбільше на Одещині — понад 3 млн. тонн. На Миколаївщині зібрали майже 2 млн. тонн, Херсонщині — 1,5 млн., Запоріжжі — 1,4 млн., Дніпропетровщині — 1,3 млн. тонн.

Утім, незважаючи на обнадійливі цифри, в підсумку, врожай ранніх зернових, швидше за все, виявиться меншим, ніж торік. Адже, приміром, площі під пшеницею — основною хлібною культурою в Україні — скоротилися порівняно з 2015-м майже на мільйон гектарів, **повідомляє наш оглядач Валерій ДРУЖЕНКО.**

Планують завершити до серпня

Аграрії Дніпропетровщини зібрали понад 1,2 млн. тонн ранніх зернових, 803 тис. з яких — пшениця. Середня врожайність становить 30,9 ц/га. Як зазначають в управлінні агропромислового розвитку ОДА, цей показник — на рівні минулорічного. Загалом ранні зернові цьогоріч збиратимуть на площі понад 730 тис. га. За сприятливої погоди жнива планують завершити до серпня.

Галина НЕРЕТІНА.
Дніпропетровська область.

Збирають з «поправкою» на зливи

Хлібороби Полтавщини зібрали ранні зернові та зернобобові культури вже з понад третини засіяних площ.

При цьому намолочено майже 540 тисяч тонн зерна. Середня врожайність головного полтавського хліба — озимої пшениці — становить понад 43 центнери з гектара і тримається фактично на минулорічному рівні. Якщо врахувати, що посушлива осінь 2015 року, м'яко кажучи, не сприяла вчасній появі сходів цієї знакової культури, то її сьогоднішній ужинок для декого виявився навіть неочікуваним.

За розрахунками фахівців департаменту агропромислового розвитку ОДА, під час «ранніх» жнив, на Полтавщині орієнтовно намолотять 1 мільйон 300 тисяч тонн зерна, в тому числі 900 тис. т озимої пшениці. Якщо, звісно, не завадить погода, яка після майже 40-градусної спеки знову підносить аграріям неприємні сюрпризи у вигляді заливних дощів, граду та буревіїв.

Василь НЕЇЖМАК.
Полтавська область.

Не забувають і про солдатські ниви

Липневі зливи дещо уповільнили темпи жнивних робіт на Волині. Поки що зернові обмолочені лише на 15 тисячах гектарів. Середня врожайність — 44 ц/га. А загальна площа до збирання, включаючи і пізні зернові, 295 тисяч гектарів, що на 24 тис. більше, ніж мали торік.

Незважаючи на погодні примхи, аграрії не втрачають оптимізму. Середнє навантаження на комбайн невелике — 92 гектари, тож наявний технічний парк дозволить зібрати врожай швидко.

Як і торік, в області мають наміри отримати понад мільйон тонн збіжжя. Зауважимо: за часів Союзу, при значно більших площах посіву, на Волині такий рубіж долали лише двічі. Тепер це завдання-мінімум.

Попри всю напругу, в області не забувають і про зернові наділи воїнів, які зараз несуть службу в зоні АТО. Так, у Переспівській сільській раді Рожищенського району обмолот їх ділянок проведуть, як і торік, безплатно.

Максим СОЛОНЕНКО.
Волинська область.

Намолоти вищі від торішніх

Жнива на Тернопільщині набирають обертів. Сприяє і погода. Середня врожайність зернових по області — 47,5 центнера з гектара, на 2 центнери перевищує минулорічну.

Є господарства, де пшениця видає по 90 і більше ц/га. За словами керівника департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації Віталія Луя, на середину липня в області зібрано понад 118 тисяч тонн зерна, що в чотири рази більше, ніж на цей час торік.

Людмила НАКОНЕЧНА.
Тернопільська область.

Щоб збіжжя краще зберігалося, його «заморозять»

У Сумському районі одна з компаній запроваджує новітню технологію зберігання зерна. Аби підвищити його якість, стійкість перед шкідниками та хворобами, збіжжя охолоджують з використанням спеціальних агрегатів. Вони працюватимуть упродовж трьох місяців у тестовому режимі, після чого науковці Сумського національного аграрного університету узагальнять одержані результати.

На елеваторі, де застосовується така технологія, може одночасно зберігатися 480 тис. тонн хлібних культур. Це — четверта частина елеваторних потужностей регіону. Голова облдержадміністрації Микола Клочко переконаний, що з часом і на інших елеваторах області використовуватимуть передові технології зберігання врожаю.

Володимир ЧЕРНОВ.
Сумська область.

Вони теж мріють про крила

Авіаційне шоу, що відбулося у Малій Висці на Кіровоградщині, відвідали 75 дітей з інвалідністю. Подбали про їхню подорож обласна громадська організація інвалідів «Народна академія творчості» (голова Ельміра Небесна) та обласна благодійна організація «Милосердя» (директор Алла Лелека).

У день фестивалю, який проходив за ініціативи маловисківського міського голови Юрія Гульдаса та начальника Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, професора, доктора технічних наук Сергія Неділька, на аеродромі зібралися тисячі людей. Були почесні гості з Норвегії, Одеси, Дніпра.

Допомогли дітям з особливими потребами долучитися до авіаційного свята давні друзі, зокрема священик, керівник молодіжного осередку недільної школи, Іван Верескун з Храму Благовіщення Пресвятої Богородиці.

Ольга БИЧОВА.
Кіровоградська область.

На знімку: фото на згадку з гостем фестивалю, військовим аташе Норвегії Хансом Петером Мідттуном.

Фото надане автором.

Створять сім тисяч робочих місць

Вінницький індустріальний парк, концепцію створення якого схвалила міськрада, включено до загальнодержавного Реєстру індустріальних парків. Про це повідомив міський голова Вінниці Сергій Моргунов, наголосивши, що під будівництво майбутніх підприємств відведено 60 гектарів землі.

— Пріоритет для розміщення в індустріальному парку матимуть підприємства з виробництва харчових продуктів, одягу, машинобудування, меблів, наголосив Сергій Моргунов. — Обов'язковою умовою для резидентів є реєстрація на території облцентру. Важливо, що земельна ділянка відведена за межами житлових та рекреаційних територій.

Підприємства, які будуть розташовані на території парку, матимуть низку переваг, зокрема, нульову ставку мита на обладнання, яке не виробляється в Україні та ввозиться з-за кордону, тощо. Першу промислову продукцію парк вироблятиме з 2020 року, а на повну потужність запрацює з 2030-го. Тут передбачено створити приблизно сім тисяч нових робочих місць.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

СПОРТ

УЄФА назвав претендентів

Футбол. Десять номінантів на звання кращого гравця минулого сезону визначили за підсумками голосування журналістів із усіх країн-членів УЄФА, пише сайт організації.

До списку потрапили Гарет Бейл (півоборонець, «Реал», Мадрид, Вельс), Джанлуїджі Буффон (воротар, «Ювентус», Італія), Антуан Грізманн (півоборонець, «Атлетико», Мадрид, Франція), Тоні Кроос (півоборонець, «Реал», Мадрид, Німеччина), Ліонель Мессі (нападник, «Барселона», Аргентина), Томас Мюллер (нападник, «Баварія», Німеччина), Мануель Нойєр (воротар, «Баварія», Німеччина), Пепе (оборонець, «Реал», Мадрид, Португалія), Кріштіану Роналду (нападник, «Реал», Мадрид, Португалія), Луїс Суарес (нападник, «Барселона», Уругвай).

Ці десять номінантів вийшли до другого етапу голосування. А володаря призу назвуть 25 серпня в Монако. Як відомо, попередню нагороду отримав Ліонель Мессі.

Почнуть із мінусової позначки

Львівські «Карпати» стартують у новому чемпіонаті УПЛ з мінус 9 очок штрафу. Причина — невиконання фінансових зобов'язань перед Семіром Штіличем та Іваном Мілошевичем. Через борги перед останнім «Карпати» не тільки втратять очки, а й не зможуть реєструвати нових гравців.

Окрім цього, невдовзі КДК ФФУ розпочне розгляд справи про невиплату 600 тисяч євро колишньому захисникові «левів» Крістобалю, який відсудив свої гроші, але так і не дочекався їх. Через це львів'ян можуть оштрафувати ще на три очки.

Скандал набирає обертів

Виконавчий комітет Всесвітнього антидопінгового агентства WADA, розглянувши дані щодо допінгу в Росії, наведені у звіті незалежної комісії під керівництвом Річарда Макларена, дав кілька рекомендацій.

Серед семи пунктів варто відзначити пункти 1, 3 та 6.

У першому зазначається, що Міжнародному олімпійському комітету (МОК) і Міжнародному паралімпійському комітету (МПК) пропонується відхилити заявки на участь в Іграх з боку усіх російських атлетів, що потрапили до заявочних листів Олімпійського і Параолімпійського комітетів Росії.

У пункті 3 йдеться, що офіційні представники російської влади не мають допускатися на міжнародні змагання, включно з Олімпійськими іграми-2016.

У пункті 6 пропонується комітету з етики Міжнародної федерації футболу (ФІФА) вивчити звинувачення, що містяться в доповіді, на адресу свого члена, міністра спорту Росії Віталія Мутка. Нагадаємо, що в доповіді WADA неодноразово зазначалося, що цей чиновник був у курсі справ щодо допінгу.

***

Національний олімпійський комітет Німеччини закликав усунути збірну Росії від Олімпійських ігор в Ріо-де-Жанейро у зв'язку із звітом незалежної комісії WADA. Раніше голова МОК Томас Бах заявив, що щодо спортсменів та чиновників, які замішані в допінговому скандалі, буде вжито найсуворіші санкції.

«Інформація, відбита в доповіді WADA, шокує, — сказав Томас Бах. — Це безпрецедентна атака на цілісність Олімпійських ігор й усього спорту. МОК має намір без зволікання ввести найжорсткіші санкції щодо окремих спортсменів та організацій, замішаних у скандалі».

День французької молочної ферми відбудеться сьогодні у селі Сагунівка Черкаської області — Асоціація виробників молока

З ПОШТИ

№ 135 (6389) СЕРЕДА, 20 ЛИПНЯ 2016

Сьогодні в Україні мінлива хмарність, у північних і східних областях дощі, подекуди грози. Вітер північно–західний, західний, 7—12 м/с. Температура вночі 10—15 градусів тепла, на півдні і сході 15—20. Вдень 18—23 вище нуля, у південних і східних областях 23—28 градусів вище нуля.

ЦЬОГО ДНЯ, 20 ЛИПНЯ

1891. Народився Ілько Журжа — військовий і громадський діяч, вільний козак, сотник армії УНР. **1917.** Головою Ради міністрів Сербії Ніколою Пашичем і головою Югослов'янського комітету Анте Трумбічем підписано Корфську декларацію, яка слугувала основою для створення майбутньої післявоєнної південнослов'янської держави — Югославії. **1924.** Засновано Міжнародну шахову федерацію. Цей день відзначається як Міжнародний день шахів. **2014.** Загинув під час мінометного обстрілу в районі аеропорту Луганська Павло Ільчук — старший солдат Збройних Сил України. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

АКТУАЛЬНИЙ СПОГАД

Батьку, де твоя гиря?

У час, коли на сході України від рук російських агресорів щодня гинуть наші захисники та стають обезд оленими каліками, деякі українські комерційні структури співпрацюють з окупантами. Вони офіційно зареєстровані, а їхні власники є цілком реальні люди. За кожним таким суб'єктом господарювання стоїть начальник, який має прізвище, ім'я та по батькові... І діється все це на очах у нашої влади! Що це, як не зрада державних інтересів, зрада свого народу?!

Згадався випадок з моїм батьком Григорієм Васильовичем. У 1941 році його призвали до війська. У райцентрі перед відправленням на фронт вирішили майбутні вояки зазирнути до генделика, щоб перехилити чарчину на щасливу дорогу. Щось у них не склалося з продавцем. Посперечалися і посварилися. Батько, довго не розміркуючи, вхопив з прилавка кілограмову гирю зі словами: «Ти, гаде, горілкою тут будеш торгувати, а я йду на війну фашистів бити!». Та як замахнеться, щоб налякати. Добре, товариші втримали, а то було б тому торгашеві непереливки...

...Закінчилася війна. Батько повернувся. Був двічі поранений, дивом вижив, визволяв від окупантів Польщу, Чехословаччину. Дійшов аж до Німеччини. Цю історію, кепкуючи з батькового запального характеру, часто переповідала моя мама.

Дивлюся на теперішніх торгашів, і так мені хочеться вигукнути: «Батьку, агов, де твоя гиря?!».

Олекса ВАЩЕНКО, журналіст.

Ірпінь Київської області.

Мал. Миколи КАПУСТИ.

Комп'ютерний клас та музичні інструменти — для пенсіонерів

ПРИКЛАД ДЛЯ НАСЛІДУВАННЯ

У селі Почуйки Попільнянського району, що на Житомирщині, відкрито Центр активного дозвілля для людей старшого віку. Проект реалізувала Житомирська обласна громадська організація людей з інвалідністю «Молодь. Жінка. Сім'я». Зроблено це в рамках програми Фонду Східна Європа, яку фінансує фонд «Монсанто». Нині сільські мешканці часто нарікають на матеріальну незахищеність, малі пенсії, погане транспортне сполучення тощо. Але є й інша проблема — самотність.

У Почуйках — майже 700 мешканців. Половина з них — люди старшого віку. ГО «Молодь. Жінка. Сім'я» взялася зробити їхнє життя цікавішим, спонукати до активного спілкування. Як розповіла сільський голова Наталія Гнедко, почали з виділення й ремонту приміщення для Центру активного дозвілля, вивчення проблем, які хвилюють. Тепер тут діє комп'ютерний клас, у якому з лютого навчилися друкувати, користуватися Інтернетом, спілкуватися у «Скайпі», копіювати та сканувати понад сто мешканців села старшого віку. До речі, як розповіла керівник комп'ютерного класу Віра Ковальчук, особливо у «всесвітній павутині» їх цікавлять різні поради.

Для Центру активного дозвілля придбали сучасну швейну машинку, щоб можна було пошити чи відремонтувати одяг. А ще тут можна постригтися, зробити манікюр. Обладнання, яке для цього потрібне, теж закупили в рамках реалізації проекту.

Особливою популярністю користується гурт «Українські вечорниці» **(на знімку)**. Для нього придбано музичні інструменти, проектор тощо. Виявилося, що серед односельців є справжні таланти. Відколи почали приходити на репетиції, життя стало цікавішим. Засвідчив це виступ на офіційній церемонії відкриття центру.

Проект реалізовано завдяки наполегливості голови обласної громадської організації «Молодь. Жінка. Сім'я» Нелі Ковалюк. Плідним для активістів цього об'єднання був минулий рік.

Неля Ковалюк зі своїми друзями зосередилися на створенні робочих місць для людей з інвалідністю. Справа складна. Тому йшли туди, де були активісти організації, які прагнули щось робити. Де була підтримка місцевої влади. Нелегко виявилося це робити, особливо в сільській місцевості, де від після дощу може просто застрягнути. Перший проект було реалізовано в селі Дубище Чуднівського району, де відкрили майстерню з ремонту телерадіоапаратури і побутової техніки. Потім були ще чотири проекти. Запрацювали, зокрема, майстерні з машинного вишивання, центри надання комп'ютерних та інших послуг.

Олексій ПОЛІЩУК.

Житомирська область.

Фото автора.

Розбита дорога, а поруч гранітні кар'єри

НАБОЛІЛО

Нещодавно їздив у далеке поліське село Калинівка, що за 33 кілометри від райцентру — древнього міста Коростеня, на Житомирщині. Приємні враження від поїздки зіпсувала якість автотраси. Особливо жахливою вона виявилася на відрізку від села Сантарка до Калинівки.

Ця автодорога збудована на початку шістдесятих років минулого століття і забезпечує зв'язок із районним центром низки віддалених сіл аж до Красногірки, а також автобусне сполучення із сусіднім райцентром Хорошів.

Ділянка шляху від Сантарки до Калинівки проходить заболоченою лісовою місцевістю — понад чотири кілометри.

Навесні і після дощів тут утворюються ями та так званий шифер — по всій дорозі. Водії автобусів часто протестують, бо від трясіння ламаються машини, знижується швидкість руху і порушується графік. Можете собі уявити, як почуваються люди, коли їх гойдає і трясе...

Раніше Калинівська сільська рада щорічно організовувала роботу грейдера для вирівнювання автошляху. Цьогоріч навесні ремонтні роботи на дільниці не проводилися. Місцева влада коштів для ремонту дороги не має, а районна ніби й не помічає, як ламаються автобуси й потерпають дорослі та діти, яких підвозять до школи.

Але ж Коростенщина — край, багатий на гранітні кар'єри! Тут для ремонту доріг достатньо самих лише відходів виробництва. У Калинівці є свій кар'єр — ціла гора дрібного каміння, звідки зазвичай брали матеріал для висипання доріг. Тож собівартість можна значно знизити й дорогу своєчасно відремонтувати. Невже треба чекати команди з Києва, щоб розв'язати місцеві проблеми — організувати ремонт п'яти кілометрів автошляху?..

Анатолій МАЛЮХ.

Київ.

Фотоетюд Максима САДОВЕНКА.

ДУМКИ ВГОЛОС

«Солов'їну» мову зневажають

Соромно і боляче спостерігати, як дехто з високопосадовців в офіційних виступах послуговується російською мовою.

Однією з вимог до кандидатів у депутати та державні службовці є володіння українською мовою. Але чому вони не дотримуються цього правила на роботі? Коли людина — поліглот, це надає їй лише переваг. Але в Україні державна мова єдина — українська. Нею повинні володіти всі українці та національні меншини, які мешкають в Україні.

Поетеса Ліна Костенко з цього приводу пише: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку в них відбирає мову...».

Представники різних національностей, звичайно, повинні цінувати свою мову та культуру, але вони також повинні володіти мовою країни, в якій проживають. Так заведено у всьому цивілізованому світі.

Для утвердження і розвитку української мови в Україні пропоную щороку оголошувати місяць української мови, розробити і впровадити в життя програму оволодіння українською мовою для всіх громадян України (курси, факультативи, семінари), 90% засобів масової інформації мають бути україномовними.

Адольф СЛЬОТА.

Дробишеве Лиманського району Донецької області.

Листи читала Оксана КАЛУГІНА

Над номером працювали: Сергій ДЕМСЬКИЙ, Сергій ВОЛОТКОВСЬКИЙ, Юліана ШЕВЧУК.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Засновник — Верховна Рада України
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2016 рік
Для фізичних осіб:
40224 — 20 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 16 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 50 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 60000.
Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua
Зам. 48702
Макет, верстка — редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

Сайт — www.golos.com.ua